

ŠALEŠKI RUDAR

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VELENJE

CASOPIS JE IZHAJAL KOT »RUDAR«, GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA RUDNIKA LIGNITA VELENJE. — OD 1. MAJA 1965 DALJE GA IZDAJA OBČINSKI ODBOR SZDL VELENJE.

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK LJUBAN NARAKS

TEHNIČNI UREDNIK IVAN FIJAVZ

30. DECEMBER 1965 LETO I, ŠT. 18

CENA 30 DIN — POSTNINA PLACANA V GOTOVINI

NEPREMIŠLJENO ZDRUŽEVANJE ŠKODI NAPREDKU

Zadnje sejo občinskega komiteja ZKS so posvetili nadaljnjemu razvoju gospodarstva v občini s posebnim poudarkom na integracijske procese. Uvodne misli za razpravo je imel predsednik družbeno ekonomske komisije Franjo Kljun.

Obširno so na plenumu razpravljali o gospodarski rasti velenjske občine in o integracijskih oblikah, ki so jih uveljavljale, več ali manj spontano in neorganizirano, nekatere delovne organizacije. Poleg teh slabosti pa so hoteli ponekod vsiliti določeno integracijsko obliko faktorji izven kolektivov. Bili so tudi primeri, ko dobre predhodne pročitve niso rodile uspeha, čeprav so bile prikazane jasne koristi družbe in delovnega kolektiva.

Z gospodarsko reformo sprejeti stabilizacijski ukrepi so zaostrili proizvodne probleme v nekaterih delovnih organizacijah. V TGO Gorenje, Galanteriji, rudniku lignita, tovarni usnja in lesno industrijskem kombinatu primanjkuje reprodukcijskega materiala. Rudniku in tovarni gospodinjne opreme manjka obratnih sredstev, ponekod pa se kopičijo zaloge gotovih izdelkov. Vse težave bodo morale rešiti same gospodarske organizacije z in-

drugih dejavnosti. Na plenumu so člani občinskega komiteja omenili samo nekatere: Gorenje—Mizarstvo Velenje, Gorenje—Galanterija, Gorenje—TUŠ, LIK Soštanj—LIN Nazarje itd. Postaviti bo treba enotnejšo politiko v gradbeništvu in najti ustrezno mesto in vlogo Vegradu in gradbenemu obratu pri RLV. Isto velja za trgovske usluge v naši dolini s katerimi ne moremo biti

zadovoljni. Delovna kolektiva trgovskih podjetij Bazena in Velme bosta morala najti takšne ingracijske oblike, ki bodo zagotavljale boljše usluge, večjo založenost, primeren odnos do potrošnika in ne nazadnje tudi nižje cene. Podobno je z lekarnama v Velenju in Soštanju.

V prihodnjem obdobju pričakujemo, da bomo vložili v naši občini velika materialna sredstva v izgradnjo energetskih kapacitet. Zato moramo v vsaki delovni organizaciji pokazati, da smo sposobni delati in upravljati proizvodne zmogljivosti v novih pogojih gospodarjenja.

SEJA OBČINSKE SKUPSCINE

POCENITI PROIZVODNJO

Občinski zbor in zbor delovnih skupnosti Skupščine občine Velenje sta se ponovno sestala v začetku meseca decembra. Seji so prisostvovali tudi predstavniki nekaterih gospodarskih organizacij ter poslanca Skupščine SR Slovenije Ludvik Mali in Franc Tesovnik.

Kot glavno točko dnevnega reda so odborniki zelo obširno in temeljito obravnavali poročilo o vplivu gospodarske reforme na poslovanje gospodarskih organizacij v naši občini in ukrepe, ki jih bi le-te morale storiti, da bi bili njihovi poslovni rezultati boljše, kot so. Šaleški rudar je podatke o letošnjih poslovnih rezultatih podjetij v občini že objavil v svoji 16 številki, zato bomo v tem sestavku občane seznanili le z najvažnejšimi sklepi občinske skupščine, ki so bili sprejeti o tem vprašanju. Najvažnejši sklepi so:

— Organi upravljanja in družbeno politične organizacije v podjetjih naj čimprej obravnavajo uspehe poslovanja njihove gospodarske organizacije v novih pogojih poslovanja. Tiste gospodarske organizacije, v katerih se proizvodnja ne povečuje, in ki ustvarjajo manjši dohodek, ki je bil ustvarjen pred uvedbo gospodarske reforme, naj zlasti prouče vzroke za tako stanje in store vse potrebne ukrepe za povečanje in pocenitev proizvodnje in s tem ustvarijo pogoje za uspešno nadaljnje delo.

Tudi občinski organi so dolžni spremljati poslovanje zlasti tistih organizacij, ki niso v III. tromesečju letošnjega leta ustvarile toliko dohodka, da bi lahko po poravnavi materialnih stroškov, krile iz tega dohodka izplačane bruto osebne dohodke. Takih podjetij je bilo v tem tromesečju kar pet.

Odborniki zbor delovnih skupnosti naj spremljajo poslovanje tistih podjetij, kjer so izvoljeni in naj se udeležijo sestankov v podjetjih, kjer se bo obravnavala ta problematika.

— Prilaganje osebnih dohodkov delavcev novim življenjskim stroškom mora biti v skladu z doseženo produktivnostjo dela in doseženimi poslovnimi rezultati. Pri sprejemanju sistema notranje delitve, v zvezi z valorizacijo osebnih dohodkov, naj delovne organizacije poskrbijo tudi za čimboljše izdelavo novih podatkov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

— Občinska skupščina naj v bližnji prihodnosti pomaga pri ureditvi problemov v zvezi s financiranjem del pri nadaljnji izgradnji objektov energo-kemičnega kombinata v Velenju.

Odborniki so sprejeli tudi več dokaj važnih predpisov. Tako je bil sprejet odlok o komunalnih taksah, po katerem bo znašala turistična taksa v prihodnjem letu na območju občine za eno nočitev za naše državljane 50, za inozemce pa 100 dinarjev. Dohodek od teh taks občinska skupščina v celoti odstopa turističnim društvom za njihovo dejavnost v zvezi s pospeševanjem turizma. Sprejet je bil tudi odlok o načinu ugotavljanja nove vred-

nosti stanovanjskih hiš, stanovanj in poslovnih prostorov, ki se dajejo v najem na območju občine. Občinska skupščina je odločila, da se bo nova vrednost stanovanjskih hiš, stanovanj in poslovnih prostorov, ki bo podlaga za novo višino stanarin in najemnin, določala po posebni metodi točkovanja. Podlaga za določitev vrednosti ene točke pa je kalkulativna gradbena cena za nova stanovanja v decembru 1964 in znaša 860 dinarjev. Vrednost enega stanovanja se ugotovi tako, da se pomnoži število kvadratnih metrov stanovajske površine s seštevkom točk, ki ustrezajo temu stanovanju in z vrednostjo ene točke. Nove stanarine bodo na tej podlagi dokončno odmerjene v začetku prihodnjega leta.

Nadalje so odborniki občinske skupščine sprejeli sklep, po katerem bo možna ponovna izdaja gradbenih dovoljenj v zadnjem okolju Peaje, ki je bila pred leti začasno ustavljena. Na seji so bili sprejeti tudi odloki o ukinitvi občinskega gozdnega sklada, o rokih za čiščenje kurilnih in dimnih vodov in o pooblastitvi stanovanjskega podjetja Velenje za opravljanje določenih zadev iz občinske pristojnosti na področju stanovanjskih razmerij.

Na seji je bil za novega predsednika upravnega odbora občinskega komunalnega sklada imenovan Venčeslav TAJNIK, diplomirani gradbeni inženir pri rudniku lignita Velenje, izdano pa je bilo tudi soglasje za imenovanje Jožeta Hebarja in Emila Sokliča, diplomiranih pravnikov iz Celja, za namestnike med-občinskega javnega tožilca v Celju.

Zbor delovnih skupnosti je še razpisal domačestvo volitve enega odbornika v 27. volilni enoti, ki obsega delovne skupnosti občinske uprave, občinskega sodišča in občinskih družbeno političnih organizacij, ker se je sedanjemu odborniku Mile Topolovec, ki je bil izvoljen v tej volilni enoti, odpovedal svojemu odborniški mandatu.

KONFERENCA ZMS NA RŠC — KONFERENCA ZMS NA RŠC — KONFERENCA ZMS NA RŠC — KONFERENCA ZMS NA RŠC

IZKORISTITI ČAS

Letna konferenca aktivna Zveze mladine rudarskih šol, ki je bila ta mesec v prostorih RŠC je bila plodna. Mladinci so položili obračun svojega dela in so postavili smernice za nadaljnje delo. Na opravljenem delu so lahko ponosni, saj so s številnimi prostovoljnimi delovnimi akcijami nadaljevali tradicijo urejanja našega mesta. Prav tako so odkrito priznali, da z nekaterimi dosežki, še ne morejo biti zadovoljni. Treba bo posvetiti večjo pozornost družbeni lastnini, saj se je pokazalo prav v mladinskem klubu, da mla-

dinci ne kažejo dovolj odgovornosti in delajo ravno to, kar je prepovedano. Še bolj bo treba paziti na red in snago okrog stopnice in prostorov, ki so jim na razpolago, saj se v tem tudi odraža njihova kulturna raven. Učenci so sami izrazili nezadovoljstvo nad doseženimi učnimi uspehi. Kje je vzrok? »Mislilim, je dejal neki tretjeletnik, »da leži krivda na naši strani, ker premalo racionalno izkoriščamo čas, namenjen za učenje. Če bi se pri učnih urah po domovih res intenzivno učili, je dodal, bi nam ostalo

še dovolj časa za druge stvari«. Da bi popestrili dejavnost šolskega centra, so predlagali, naj bi se še bolj razvile nekatere sekcije: planska, taborniška in dramska sekcija, kajti do zdaj so te, z nekaterimi izjemami, le životarile. »Dobri učenci«, je dopolnil opazovalec konference, »naj vplivajo na druge in jim pomagajo, da se bodo čim prej vključili v življenje kot kritični samozavestni in odgovorni člani skupnosti«.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Združevanje gospodarskih organizacij mora krepiti delavsko samoupravljanje. Vedno večja delitev dela in velikoserijska proizvodnja ne sme spremeniti delovnega človeka v poslušne polavtomate, ampak mora postati eden od osnovnih atributov osvobodjenega dela.

S. Kavčič

tenzivnejšo proizvodnjo. Iskati bodo morale različne oblike integracijskih procesov s podjetji v občini in tudi izven nje. Delovni kolektivi ne smejo pričakovati pomoč od drugod. Nasloniti se morajo na lastne sile, na sposobnost, znanje in proizvodne zmogljivosti. V teh okvirih pa se naj razvijajo tudi združevalni procesi.

V velenjski občini smo že poizkušali združiti nekatere delovne organizacije. Pred leti se kolektiv tovarne usnja Soštanj ni odločil za združitev s Kontusom iz Slovenskih Konjic. Kmalu za tem so poizkušali z integracijo s podjetji iz SR Hrvatske. Vendar so se ti poizkusi kmalu izjalovili, ker niso bili pravilno postavljeni in izvajani.

Dosti smo že v naši občini razpravljali o integracijskih oblikah, prednostih in pomanjkljivostih med termoelektrarno Soštanj in rudnikom lignita Velenje. Člani občinskega komiteja so menili, da združitev ni uspela, ker so se preveč izgubljali v subjektivnih tendencah, problemih in željah. Ideja o združitvi ni bila nikoli postavljena na realno podlago. Ekonomske in družbene politične pročitve niso bile temeljito izdelane, da bi lahko z njimi prišli pred neposredne proizvajalce in samoupravne organe, ki bi morali pretehtati prednosti ali pomanjkljivosti in se odločiti za najboljšo rešitev. To so bile napake v preteklosti. Zdaj pa se stvari že obračajo na boljše. Vse bolj prihajajo do veljave medsebojni odnosi obeh kolektivov v materialno finančnih začetkih integracijskih procesov. Takšni začetki so brez dvoma pozitivni. Treba jih je le nadaljevati brez nestrpnosti in zaletavanja. Čeprav sta oba kolektiva tesno sodelovala pri načrtovanju osnov za izgradnjo energo-kemičnega kombinata, pa so kasnejši nesporazumi škodili izgradnji tega energetskega objekta, ker smo izgubljali čas in se ukvarjali še z dodatnimi problemi.

V naši občini so precejšnje možnosti integracijskih procesov na vseh področjih gospodarstva in

Vsem naročnikom, ki še niso plačali letošnje naročnine, prilagamo v današnji številki SR položnico. Prosimo, da zaostalo naročnino nakažete na žiro račun številka 5074-608-369.

Reorganizacija zavoda za zaposlovanje

Na podlagi temeljnega zakona o organizaciji in financiranju zaposlovanja, ki dopušča za območja več občin ustanovitev ene same skupnosti za zaposlovanje in na podlagi razgovorov predsednikov občinskih skupščin Velenje, Mozirje, Dravograd, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec in Radlje ob Dravi, je bilo dogovorjeno, da se za območja omenjenih občin ustanovi ena sama skupnost za zaposlovanje s sedežem v Velenju. Začasno skupščino skupnosti za zaposlovanje imenuje skupščina v kateri bo sedež zavoda.

Sedanji zavod za zaposlovanje Velenje zajema področje dveh občin: Velenje in Mozirje. Občini sta geografsko med seboj povezani, glede na teritorialno razsežnost pa je poslovanje v Mozirju urejeno z izpostavo. V zadnjih letih je opaziti v obeh občinah dokaj hiter gospodarski razvoj, in to zlasti na račun industrije, na katero odpade v občini Velenje 58 odstotkov vsega celotnega dohodka doseženega ob polletju 1965, medtem ko v občini Mozirje nekoliko manj — ca. 32 odstotkov. Sporedno z večanjem gospodarstva se je v občinah večalo število zaposlenih, kar je opaziti zlasti predlanskem in lanskem letu. Število zaposlenih je naraslo znatno hitreje od skupnega števila prebivalcev, tako da opazimo v občini Mozirje pri 28,8 odstotka povečanju števila zaposlenih (za osnovo je vzeto 1961. leto), celo stagniranje skupnega števila prebivalcev (indeks 99,6).

Gospodarski ukrepi na področju investicijske in kreditne politike, ki so bili lansko leto sprejeti, bi naj sicer preprečili nadaljnje, predvsem ekstenzivno zaposlovanje. V celoti pa opazimo v prvih devetih mesecih letos še vedno povečanje le-tega, čeprav z nekoliko počasnejšim tempom. Tako se je zaposlenost v občini Velenje povečala za 6,7 odstotka, v občini Mozirje pa za 7,8 odstotka. Kvalitativna kot kvantitativna sprememba v zaposlenosti se bo pokazala verjetno šele po uveljavitvi gospodarske reforme, s katero naj bi bil dosežen predvsem takšen obseg in tempo zaposlovanja, ki se bo v večji meri prilagodil stvarnim potrebam gospodarskih in drugih družbenih služb. Posledice, ki se bodo pokazale zlasti na številu zaposlenih, bodo v novih pogojih gospodarjenja neposredno vplivale tudi na delo in dohodek zavodov za zaposlovanje. Tako bo prvemu zmanjšanju rednega dohodka na zavodih, ki je nastal v juliju zaradi znižanja prispevka za zaposlovanje od 0,5 do 0,2 odstotka, sledilo ponovno znižanje na račun zaposlenih. Zavodi bodo morali skrbneje kot doslej analizirati vsak izdelek, posebno še, ker se bodo stroški za ozirom na predvideno povečanje brezposelnih, povečali. V takih pogojih poslovanja pa večina zavodov ne bo kos nalogam, ki se pred nje postavljajo. Izhodišče bo potrebno iskati v združevanju zavodov, s čimer bi se dosegle skupne strokovne službe ter ekonomičnejša poraba sredstev.

Teritorialno celoto, ki bi odgovarjala novim normam, določeni tako glede števila prebivalcev kot glede števila zaposlenih, ki bi v tem delu Slovenije predstavljalo področje, ki bi zajemalo Koroško kot, Mišljinjsko in Saleško dolino ter Zgor-njesavinsko področje.

Geografsko so ta področja med seboj povezana in predstavljajo 173.075 ha površine, ta pa je razdeljena na območja šestih občin: Velenje (18.238 ha), Mozirje (50.751 ha), Dravograd (10.495 ha), Ravne na Koroškem (30.365 ha), Slovenj Gradec (28.595 ha) in Radlje ob Dravi (34.631 ha).

Politika zaposlovanja se pri tem vodi preko dveh zavodov za zaposlovanje, in to v Velenju in Dravogradu ter s štirimi izpostavami (Mozirje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec in Radlje ob Dravi). Kakor na področju velenjskega zavoda za zaposlovanje, opazimo tudi na področju dravogradskega (skupaj z njegovimi tremi izpostavami) dokaj hiter gospodarski razvoj, ki pa gre v pretežni meri na račun občine Ravne na Koroškem — industrijsko najmočnejše v Koroškem kotu.

Z združitvijo obeh zavodov, skupaj z njihovimi izpostavami, bi področje novega zavoda zajemalo torej 104.052 prebivalcev, od katerih je 33.305 aktivno zavarovanih. Prednosti, ki govorijo za združitve pa ni iskati samo v teritorialni povezanosti, dokaj ugodni komunikacijski povezavi ter številu prebivalstva in zaposlenih, temveč predvsem v boljšem finančnem stanju in boljši strokovni službi.

Pri sedanjih zasedbi delovnih mest, predvsem pa pri zasedbi kakršno bi naj zavodi imeli, da bi lahko strokovno opravljali zastavljene naloge, bi dohodki ne omogočili normalnega poslovanja v vsakem posameznem zavodu, še posebej pa ne bi ostalo sredstev za formiranje skladov, ki pa so za uspešno poslovanje nujno potrebni.

Z združitvijo obeh zavodov bi od sedanjih 21 zaposlenih, kolikor jih je skupno v obeh zavodih (10 v Velenju, 11 v Dravogradu), ostalo le 14, pri tem pa bi bila spremenjena tudi kvalifikacijska struktura.

S predvidenimi dohodki, ki bodo doseženi v najslabšem primeru, bi novi zavod lahko normalno posloval, saj bi se čisti dohodek, ki bi ostal po odbitju republiškega prispevka in materialnih stroškov, delil na osebne dohodke in sklade v razmerju 38,6 odstotka (za OD) : 61,4 (za sklade).

Boljša organizacija ter ekonomičnejše poslovanje novega zavoda je opaziti predvsem v znižanju udeležbe osebnih dohodkov in materialnih stroškov v celotnem dohodku. Kljub znižanju zaposlenih za ca. 33 odstotkov bi bilo delo zavoda na višji strokovni ravni, saj bi nova sistematizacija delovnih mest zajemala naslednje profile kadrov: 3 z visoko izobrazbo, 4 z višjo izobrazbo in 7 s srednjo izobrazbo.

Novi zavod bi tako zadostoval pogojem in bi lahko opravljal naloge, ki se mu po temeljnem zakonu o organizaciji in financiranju zaposlovanja postavljajo. Poudarek dela bi bil v bodoče predvsem na strokovnem — študijsko raziskovalnem delu, zlasti na področju poklicnega usmerjanja mladine in odraslih ter ugotavljanje tekočih in perspektivnih potreb po kadrih.

Upravičenost obstoja novega zavoda potrjuje poleg omenjenih momentov tudi sedanji in perspektivni razvoj področja, ki bi ga le-ta zajemal. Trenutno je na tem področju 30

popolnih osemletk, dve gimnaziji, srednja ekonomska in srednja tehniška šola z oddelkom za rudarstvo. Posebej je razvita tudi zdravstvena služba, ki deluje preko šestih samostojnih zdravstvenih zavodov, bolnico s specializiranimi oddelki ter bolnico za TBC.

Predvideva pa se tudi ustanovitev geomedicinskega centra s sedežem v Slovenjem Gradcu. V zdravstvenih domovih so zaposleni trije zdravniki za medicino dela, in sicer v Velenju, Slovenj Gradcu in Ravnah na Koroškem. Pri tako specializirani zdravstveni službi, z ozirom na gospodarsko reformo, ne bi bilo potrebno, da bi zavod imel še svojo lastno ambulanto za medicino dela, ker bi lahko to delo opravljala splošna zdravstvena služba.

Pri vsem tem pa ne gre zanemarjati dejstva, da zajema to področje dve občini, katerih gospodarski razvoj je prav sedaj v svojem največjem razmahu in bo v naslednjih tridesetih letih vplival na preobrazbo znatnega dela področja novega zavoda. To sta občini Velenje in Ravne na Koroškem.

Po podatkih republiškega sekretariata za urbanizem se bo v letih od 1961 do 1991 povečalo število prebivalstva na celotnem obravnavnem področju za 34.158 (od tega bi odpadlo na Velenje 17.070, na Ravne pa 17.088 prebivalcev. Povečanje števila prebivalstva ter deagrarizacija zaradi modernizacije v kmetijstvu, pa bosta zahtevali odpiranje novih delovnih mest. V celoti bo razvoj v tem času zahteval 22.880 novih delovnih mest, od tega jih bo samo v Velenju potrebnih 5.620, ki pa bodo z dograditvijo energo-kemičnega kombinata ter z realiziranjem drugih planiranih objektov (elektrarna B v Šostanju ter novi jašek), lahko zasedena. Prav tako bodo lahko zasedena, glede na perspektivni razvoj (sulfatka, Otiški vrh), v Koroškem kotu.

Z združitvijo zavoda za zaposlovanje delavcev Dravograd in Velenje, bi od sedanjih štirih izpostav ostala le ena za tekoče spremljanje in ugotavljanje sprememb v zaposlovanju na teh področjih, pa bi se delo organiziralo z uradnimi dnevi, ki bi bili v presledkih vsakih štirinajst dni, oziroma po potrebi, kar bi se uredilo s statutom novega zavoda. Sedež izpostave bi bil v Dravogradu, za kar so se sporazumeli tudi predsedniki občinskih skupščin. Omenjena občina odgovarja zlasti zaradi geografske lege, saj predstavlja središče v Koroškem kotu. Evidenca službe zaposlovanja, kakor tudi dohodki in izdatki bi se vodili ločeno po občinah, polletna in letna poročila o slednjih, pa se bodo dostavljala vsem občinskim skupščinam. Da pa sta sedanja zavoda poslovala po principu dobrega gospodarjenja že od sedaj kaže dejstvo, da razpolaga zavod za zaposlovanje Velenje s šestimi lastnimi družinskimi stanovanji, zavod v Dravogradu pa z lastno poslovno zgradbo ter enim družinskim stanovanjem. S tem pa si bosta lahko pridobili strokovni kader, ki bi ga pri svojem delu potrebovala.

Občinske skupščine naj se soglasno izrečejo za priključitev oziroma za formiranje novega zavoda s tem, da se za celotno področje zavoda ustanovi samo ena skupnost. V skupščini zavoda pa bi bili predstavniki gospodarskih in družbenih organizacij iz vseh področnih politično-teritorialnih enot na območju zavoda.

Občinske skupščine naj se soglasno izrečejo za priključitev oziroma za formiranje novega zavoda s tem, da se za celotno področje zavoda ustanovi samo ena skupnost. V skupščini zavoda pa bi bili predstavniki gospodarskih in družbenih organizacij iz vseh področnih politično-teritorialnih enot na območju zavoda.

Trenutno je na tem področju 30

Mi varčujemo!

Da bi čimbolj zadovoljila vlagatelje in pritegnila še večji krog občanov k varčevanju, je Kreditna banka Celje, podružnica Velenje z ekspozituro Šostanj uvedla nekaj sprememb pri obrestovanju vezanih hranilnih vlog.

V novem letu 1966 bo banka kot doslej obrestovala navadne — a vista — vloge svojih vlagateljev po 5% obrestni meri.

Za vezane vloge pa je bila mnenja, da odpravi dosedanje zbiranje, pri katerem je bilo nagrajenih le nekaj vlagateljev, in raje zvišala njihovo obrestno mero. Na ta način so vsi vlagatelji vezanih vlog enako nagradili. Obrestna mera za vezane vloge nad eno leto se zvišala od 6% na 7% in za vezane vloge nad dve leti od 7% na 7,5%. Obenem pa dobijo vlagatelji ob vezavi svoje vloge še malo darilo, sorazmerno z višino vloženega zneska.

Zato pozivamo občane, da se poslužujejo teh ugodnosti pri vlaganju svojega denarja na daljšo časovno dobo.

Obenem opozarjamo vse vlagatelje vezanih hranilnih vlog, da zapadejo nekaterim njihove vloge že meseca februarja 1966. leta in jih prošimo, da se zglase na naši likvidaturi v Velenju ali ekspozituri Šostanj, v roku, navedenem v sporazumu med banko in vlagateljem, da odločijo o vezavi vlogi. Lahko jo bodo vezali še naprej ali pa pripisali na a visto vlogo.

Obveščamo tudi občane, da pripravljamo sistem namenskega varčevanja za gradnjo stanovanjskih hiš, vezano z odobravanjem posojila. O podrobnostih vas bomo še obvestili.

Za dosedanje zaupanje se vsem vlagateljem zahvaljujemo in želimo še nadaljnje plodno sodelovanje.

Srečno novo leto 1966!

Kreditna banka Celje
podružnica Velenje
Ekspozitura Šostanj

OBVESTILO

Knjižnica Velenje obvešča svoje bralce, da bo s 1. januarjem 1966 uvedla nov urnik. Za bralce bo poslovala izmenično en dan v dopoldanskih in en dan v popoldanskih urah in sicer:

Ponedeljek	od 13. do 19. ure.
Torek	od 8. do 14. ure.
Sreda	od 13. do 19. ure.
Četrtek	od 8. do 14. ure.
Petek	od 13. do 19. ure.
Sobota	od 8. do 12. ure.

Podaljševanje registracije MOTORNIH VOZIL ZA LETO 1966

Oddelek za notranje zadeve Skupščine občine Velenje bo vršil podaljševanje registracije motornih vozil in priklonih vozil za leto 1966 od 4. do 31. januarja prihodnjega leta po razporedu, ki je bil skupno z dostavo predpisanih obrazcev in položnic za plačilo cestnih pristojbin ter premije obveznega zavarovanja sporočen vsem lastnikom motornih vozil.

Lastniki motornih vozil, ki iz opravičenih razlogov ne bodo mogli v mesecu januarju zaprositi za podaljšanje registracije svojega vozila, bodo lahko to obveznost izvršili v mesecu februarju 1966.

K prošnji za podaljšanje registracije motornega vozila je obvezno predložiti v dveh izvodih obrazec »Prijava za podaljšanje registracije vozila«, ki mora biti čitljivo izpolnjen s črnilom ali pisalnim strojem, potrjeno (priznanico) o plačilu cestne pristojbine in priznanico o plačilu premije obveznega zavarovanja. Ob predložitvi prošnje je predložiti še promeino dovoljenje ter državno takso din 700.

Delovne organizacije morajo za vsako vozilo posebej predložiti potrdilo o plačilu cestne pristojbine in potrdilo o zavarovanju vozila, izstavljenega od Splošne zavarovalnice.

Za vse nadaljnje informacije se obračajte neposredno na tuk. oddelek za notranje zadeve (soba št. 16).

ODDELEK ZA NOTRANJE ZADEVE Sob Velenje

POSPEŠITI KMETIJSKO PROIZVODNJO

Ni osnovni namen kmetijske proizvodnje v tem, da preživlja ljudi, ki delajo v tej proizvodnji, temveč ima kmetijstvo v sklopu našega gospodarstva posebno nalogo, da oskrbuje prebivalstvo s kmetijskimi živilskimi pridelki. Upravičeno je, da se druga dejstva, ki zavirajo razvoj intenzivne kmetijske proizvodnje v velenjski občini, so pred nedavnim član občinskega komiteja ZKS in občinskega odbora SZDL na skupnem plenumu predlagali nekatere ukrepe, da bi usmerili celotno kmetijsko politiko v naš občini tako, da dosegemo čim višjo proizvodnjo.

Namen skupnega plenuma obeh občinskih forumov ni bil v tem, da bi reševali probleme tehnologije kmetijske proizvodnje, temveč da analizirajo ekonomsko politične posledice kmetijske proizvodnje na našem področju. S konkretnimi številkami, ki so jih dosegli drugje, so primerjali proizvodne pokazatelje na naših kmetijskih površinah.

Pri proizvodnji je zasebni sektor občutno močnejši. Možnosti za obsežnejše pridobivanje zemljišč za družbeno proizvodnjo so minimalne. Se vedno ostane aktualna naloga podružljanja zemljišč, vendar v pametnem in ekonomsko utemeljenem obsegu.

Ko so na plenumu govorili o načelni organizaciji kmetijske proizvodnje so bili mnenja, da je jasna perspektiva in določena gotovost za bodočnost edina možna pot, da bo privatni kmetijski proizvajalec dobil zaupanje v svoj obstoj in se zopet navezal na zemljo. Če bo kmet dobil zagotovilo, da si bo lahko s svojim delom ustvaril povprečni standard, verjetno ne bo imel več želje, da zapusti kmetijo. Kooperacija je oblika, ki zagotavlja takšno možnost privatnemu kmetu. Zal pa večkrat ugotavljamo, da se kooperacija kaj rada spremeni v trgovske odnose.

Kmetijski strokovnjaki bi morali nositi osnovno skrb za povečano blagovnost kmetijske proizvodnje. S tem pa ni rečeno, da so oni edini, ki naj zagotovijo takšno proizvodnjo. Naloga vseh gospodarskih in družbeno političnih sil v občini je, da podprajo kmetijce v tej skrbi.

Naravni pogoji kmetijstva v velenjski občini kažejo orientacijo predvsem na živinorejo in sadjarstvo. Pri tej usmeritvi specializirane kmetijske proizvodnje se moramo zavedati, da se bo brez dvoma spremenila izraba obdelovalnih površin, ki bi služile v večji meri za proizvodnjo krmnih rastlin.

Tržni pogoji pa narekujejo še delo na razvoju vrtnarstva in meljarstva, vendar le na tistih obdelovalnih površinah, ki so za tovrstno proizvodnjo najprimernejše. Zlasti vrtnarstva bi bilo potrebno razviti do take mere, da bi zadostili z vrtnarskimi pridelki potrebe našega področja.

Na skupnem plenumu so zadolžili komisijo za ekonomsko politične odnose in strokovnjake kmetijske zadruge Šostanj, da pripravijo določene sklepe. Zaradi aktualnosti bomo prihodnjih v celoti objavili sklepe, ki jih je pripravila ta komisija.

Člani občinskega komiteja ZKS in občinskega odbora SZDL so temeljito razpravljali o aktualnih vprašanjih kmetijstva v naši občini in sprejeli ustrezne sklepe. Vendar s tem ne bodo rešeni ključni problemi, ki na našem

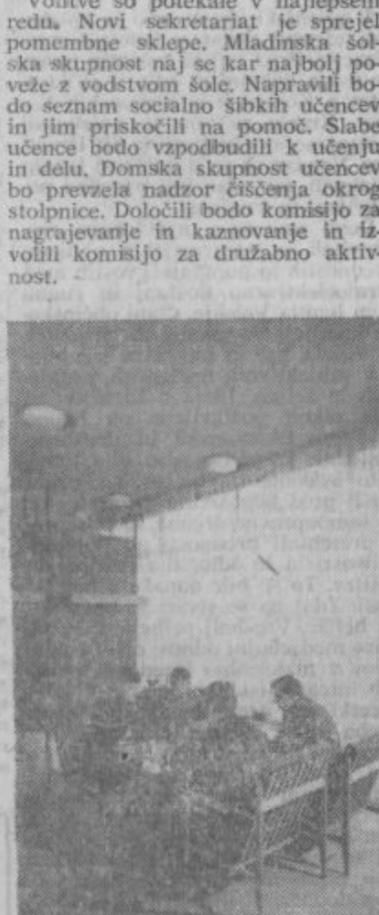
področju zavirajo razvoj intenzivne kmetijske proizvodnje, če se ne bodo vsi faktorji v občini skupno s kmetijsko zadrugo, zasebnimi kmetijskimi proizvajalci in kmetijskimi strokovnjaki dosledno in povodno zavzemali, da bi ta proizvodnja v čim večji meri oskrbovala potrošnike in dosegla tržne viške.

Smotrno izkoristiti čas

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tudi sicer se je razvila živahna diskusija, Klubska življenje je pritegnilo že marsikatero mladince in zlasti v zadnjem času se je dvignilo zanimanje za spremljanje javnega življenja, tako da vodstvo kluba že razmišlja, da bo treba naročiti več časopisov in revij. In naš smoter? Iz naše šole morajo priti dobri učenci, kakršni so izšli takrat, ko je bilo Velenje v izgradnji, ko so bili učni uspehi samo ob sebi umevni in so mladinci uspešno sodelovali v vsaki delovni akciji.

Volitve so potekale v najlepšem redu. Novi sekretariat je sprejel pomembne sklepe. Mladinska šolska skupnost naj se kar najbolj poveže z vodstvom šole. Napravili bodo seznam socialno šibkih učencev in jim priskočili na pomoč. Slabe učence bodo vzpodbudili k učenju in delu. Domska skupnost učencev bo prevzela nadzor čiščenja okrog stolpnice. Določili bodo komisijo za nagrajevanje in kaznovanje in izvolili komisijo za družabno aktivnost.

Mladinski klub je v prostem času pribežališče mnogih mladincev.

PITANJE ŽIVINE V NOVIH POGOJIH GOSPODARJENJA

Z ozirom na poudarek vse večjemu izvozu živine se je treba delno preorientirati tudi v pitanju živine. Skoraj ves jugoslovanski izvoz govejega mesa gre v Italijo in zato je pri pitanju treba upoštevati njihovo potrebo. Italijani so kupci zelo mlade pitane govede, ne preveč težke (telice največ do 450 kg, bikci pa največ do 500 kg) in tudi ne zelo mastne. Spitano govedo mora biti široka trupa in polnih beder.

Vso skrb je treba posvečati že sami odbiri živali za pitanje. Za pitanje izbrana teleta naj bodo dobro povezana in globokega trupa. V kolikor je mogoče, se je bolje odločiti za sivorjavo govedo, kakor pa za križance. Reja v kmečkih hlevih je v glavnem urejena tako, da se živalim poklada čista krma, ki se pridela doma, le izjemoma si kmetje nabavljajo močna krmila. Prav tako pitanje pa dobiva ravno po reformi svoj pomen. Uvožene komponente močnih krmil so se precej podražile in ravno kvalitetna domača krma jih mora nadomestiti. Seveda pa čisto brez koruze, krompirja in žit ne bo šlo. Vse večjo skrb bo treba polagati kvalitetnemu in kvantitetnemu pridobivanju krme bodisi na njivah ali na travnikih.

Perspektive pitanja živine so zelo velike, posebno še, če se spomnimo, da je samo v Evropi primanjkljaja 700.000 ton govejega mesa. Prav v zadnjem času pa so se začeli pojavljati tudi kupci govejega mesa z vzhoda. S tem so se odprle govedereji še širše možnosti za plemišam svojih proizvajalcev. Čeprav potrebe po govejem mesu zelo rastejo, je v svetu vedno manj goveje živine. Samo v deželah zahodnoevropskega trga se je v zadnjih letih zmanjšalo število krav za 3 milijone. Argentini, ki so zelo veliko govejega mesa izvažali v Evropo, so morali zmanjšati izvoz za ca. 50%, ker jih je v zadnjih letih močno prizadela suša.

Če se hočemo na svetovnem trgu pojavljati kot prodajalci govejega mesa, moramo nastopati s kvaliteto in s tako ceno, ki bo odgovarjala trgu in bo dostopna kupcem. Industrijski način pitanja, ki smo ga uvedli v zadnjih letih, nam je zaradi previsokih proizvodnih stroškov to onemogočil. Prirastek pri taki tehnologiji pitanja je bil predrag in ga je morala država delno sanirati s premijami.

Po reformi se je pokazalo, da se bo potrebno najprej nasloniti na doma pridelano krmo, primanjkljaj krmil bo pa seveda potrebno uvažati oziroma nabavljati. V vsakem primeru se pa mora struktura krmiljenja spremeniti v korist domače

krme, saj nam podatek, da kdor v sedanjih pogojih krmiljenja porabi več kot 4 kg močnih krmil na oskrbnjeni dan, pove, da ne more iskati nobene rentabilnosti v pitanju.

Ker je povpraševanje po govejem mesu vedno večje, se čuti iz leta v leto stalna težnja po porastu cen, posebno še v času turistične sezone. Prav tako ni poraba in cena v vseh mesecih enaka. V mesecu aprilu, ko je ponudba pri nas najmanjša, prično potrebe naraščati in tako nekako od maja do septembra dosežejo svoj maksimum. V mesecu oktobru in novembru, ko je največja ponudba živine, je povpraševanje po živini najmanjše, v decembru in januarju potrebe zopet malo naraščajo, malo pa zopet padejo v februarju in marcu. V jeseni, ko je največja ponudba drugih pridelkov in ko je turistične sezone konec in januarja, ko je največji zakol prašičev, pa je najmanjše povpraševanje po govedini.

Prav to neenako povpraševanje nam narekuje, da bomo morali prodajo pitancev planirati tako, da jih bomo oddajali v sezoni največjega povpraševanja in seveda v tem primeru tudi najvišjih cen. Vsak rejec bi moral to nihanje upoštevati in si zastaviti proizvodnjo tako, da bo

oddal pitance tedaj, ko bo najugodnejši ekonomski učinek. V nekaterih državah zelo pripomorejo k smotnejši proizvodnji in oddaji pitancev ob največjem povpraševanju s tem, da premirajo živali ali, da v sezoni določajo višjo ceno. Tehnično se pa tako proizvodnjo urejuje tudi s sezonskimi pripusti krav.

Zanimivo je tudi vedeti, da v Italiji, kamor izvažamo skoraj 90% govejega mesa, se poveča število ljudi v poletnih mesecih tudi za 30% zaradi dotoka turistov. Celoten izvoz našega mesa v Italijo pa predstavlja za njih samo nekaj procentov uvoza. Ta pojav je pa vseeno zaskrbljujoč, ker povezuje samo z enim trgom ne more absorbirati vseh sortimentov in vsega mesa.

Na začetku pa je bilo omenjeno, da se pojavljajo na našem trgu tudi še kupci iz drugih držav, tako, da ni bojazni za prodajo kvalitetnega mesa na zunanem trgu.

Področje naše občine ima možnosti za ta način vzreje živine, posebno še v višinskem predelu, kjer je živinoreja glavna veja kmetijske proizvodnje, zato se lahko še nadalje vključujemo še v večji meri kot proizvajalci pitane živine na trgu. Rojnik ing. Jože

OBČNI ZBOR ZB NOV v Šoštanju

V Šoštanju so se zbrali člani krajevne organizacije ZB NOV na redni letni občni zbor. Odbor je izčrpno poročal o svojem delu. To je bilo v

preteklem obdobju zelo uspešno.

Člani so menili, da naj bi imela svoj domičil v velenjski občini Tomšičeva brigada, ker je bilo v njej največ borcev iz našega področja. Zavželi so se tudi, da bi čimprej uredili borcem nerešena stanovanjska vprašanja in druge borčevske pravice.

Program dela med drugim predvideva, da bodo na rojstni hiši Janka Vrabiča vgradili spominsko ploščo. Že pred II. svetovno vojno je Janko Vrabič delal kot skojevac in član KPJ, bil pa je tudi sekretar mestnega komiteja v Šoštanju. Padel je kot borec NOV.

Izvolili so tudi novi odbor KO ZB NOV, za predsednika tega odbora pa Staneta Smajdla, ker se bo sedanji predsednik Jože Kranjc preselil v Velenje.

Po končanem občnem zboru so se člani zbrali na družabnem večeru in oživljali spomine na narodnoosvobodilno borbo. M. V.

IZ OBČINSKE GASILSKE ZVEZE

Na razširjeni seji upravnega in nadzornega odbora občinske gasilske zveze Velenje so razpravljali o realizaciji sklepov zadnjih sej ožjega odbora in štaba odreda. Ugotovili so, da so sklepe izvršili tako kot so planirali.

Konkretno so na seji razpravljali o dimnikarski službi, ki neizodoljivo opravlja svoje delo, zaračunava pa tudi neopravljene usluge.

Vsestransko so obdelali program dela za prihodnje leto, tako za občinsko zvezo kakor tudi za vsa gasilska društva. Program dela je osnova za potrebna proračunska sredstva, ki jih rabi gasilska organizacija za uspešno preventivno in represivno požarno varnostno službo.

Sklenili so, da bodo vsa gasilska društva v decembru naredila inventurne popise. Na podlagi inventurnih popisov bodo vsa sredstva ocenili in jih zavarovali pri splošni zavarovalnici v Celju. Sporazumeli so se tudi, da bodo imeli v januarju občne zборе, na katerih bodo obravnavali vsa vprašanja požarnega varstva. Posebej so opozorili, da so v raznih objektih, obrtnih delavnih, trgovskih in gostinskih lokalih, šolah, stanovanjskih blokkih in drugih gasilni aparati za hitro posredovanje, katere pa nihče ne kontrolira, ne menja polnila in tudi rokavati ne zmaže z njimi. Zato bodo področna gasilska društva, na željo zainteresiranih, pregledala te aparate za hitro gašenje in naučila posameznike kako se jih uporablja. Usluge bodo zaračunavali le malenkostno.

Aparati za hitro intervencijo se morajo preizkušati vsake tri mesece, ker lahko pride v nasprotnem slučaju do nesreče pri uporabi. M. V.

ŠOŠTANJSKI RIBIČI

Ribiška družina »Paka« iz Šoštanja ima v upravljanju in gospodarjenju vse tekoče vode na področju občine Velenje in to: Paka od izvira, ki je na področju občine Slovečnj Gradec pa do izliva v Savinjo ter pritoke Ponikvo, Trebušnico, Lepenjo, Velnjo, Bečevnico, Toplico in Florjansčico ter ostale manjše pritoke. Vsi ti potoki se delijo na salmonidne in cyprinidne vode. Tako je potok Paka od izvira do Smonkarjevega jezusa revir 12, od tu do velenjskega mostu revir 13 izključno salmonidni revir, od velenjskega mostu do Griškega jezusa v Penku revir 14 in od tu do izliva v Savinjo pa revir 15, ki sta oba združena v cyprinidni revir. Pritoki Ponikva, Lepenja, Velnja, Bečevnica, Toplica in Florjansčica pa so izključno salmonidni revirji v katerih so samo žlahine ribe in to potodne postrvi, šarenke, zlatovšičice, soške postrvi in lipani, za katere je določen poseben lovni režim.

Ribiška družina »Paka« Šoštanj ima 73 članov ribičev, ki so vsi opravili ribski izpit, ter 16 mladincev, ki se vsi urijo v ribarjenju in poznavanju rib, njihovega življenja in hranjenja.

Za vzgojo športnega ribiča se pripravljajo skupni treningi v lovu rib in športnih disciplinah. Prirejajo tudi društvena in meddruštvena tekmovanja v lovu rib in športnih disciplinah, v metu umetne muhe in obtežilnika v tarčo Arenberg, Skychs in daljavo, pri čemer posrednici dosegajo pri rajonskih, republiških in zveznih tekmovanjih vidne uspehe.

Družina prireja članske sestanke na katerih se člani seznanjajo z tehniko lova rib, spoznavajo vrste rib, seznanjajo se z življenjem in prehrano rib, s pravili družine, pravilnikom o športnem ribolovu in zakonu o sladkovodnem ribištvu.

Ribiška družina ima tudi gojitveno vodo v Sopotu in gornjem delu Toplice, kamor se vlaga ribji zarod, ki se, ko doraste v mladice, vlaga v ostale potoke. Tako je letos bilo vloženo 40.000 komadov zaroda potodne postrvi iz rajonske valilnice v Podvolovljaku, katere je dobavila ZRD Celje v Obrhu kot ikre in jih izvalila v Podvolovški ribogojnici. Prav tako je bilo vloženo 3.000 zaroda postrvi šarenke, ki so bile dobavljene v ribogojnici ZRD Maribor v Frankolovem. Ta zarod se dobro razvija in se bo prihodnje leto v zgodnji spomladi odlovil z elektroagregatom in vložil kot dorasle mladice v ostale salmonidne potoke.

Več zaroda pa so vložili v Pako revir 15 v Selu-Paka 3.000 komadov mladice postrvi v velikosti od 4 do 8 cm, ki jih je družinu dobavila zveza ribskih društev Celje iz ribogojnice Obrh.

Z elektro odlovom so v gojitvenih potokih odlovili 1.650 komadov potodnih postrvi in 450 komadov postrvi šarenke v velikosti od 10 do 25 cm, katere so vse vložili v Toplico in Velnjo. Skupna vrednost vložene zaroda in mladice znaša preko 750.000 dinarjev, kar je precejšnja vsota, pri čemer pa ni zapadla skrb in delo članov pri vzgoji, čuvanju, odlovu in vlaganju, kar vse je pač brezplačno delo ribiške športna zavest in dolžnost.

Vsled porušenih jezovnih naprav in naravnih zaklonišč za ribe, ter z regulacijo Pake kakor tudi vsled neurejenih čistilnih naprav in industrijske odpadne se na ribah in ribjem zarodu dela velika škoda. Člani in mladinci morajo reševati življenje rib pred poginom. Ne gre tu samo za škodo, ki jo družina utrpri pri poginulih ribah, gre za mnogo več. Če ni v vodi ribjega življenja je tudi voda neužitna za živino in neuporabna za vsako drugo rabo. Nujno bo, da se naredijo predvidene čistilne naprave, kjer se bodo čistile industrijske odpadne in druge fekalne vode, ki prihajajo v potok Pako neprečiščene.

Z velenjskimi jezovi in ribami pa gospodarji in upravlja ribiško društvo Velenje, katerega so tudi člani posamezniki naše družine, ki uspešno sodelujejo. M. V.

Splošno gradbeno podjetje

»Vegrad«

Srečno in uspešno novo leto 1966 vsem občanom in poslovnim prijateljem.

R A Z G L A S

Po 6. točki navodila o postopku z najdenimi predmeti (Uradni list FLRJ, št. 93/49) objavlja oddelek za notranje zadeve skupščine občine Velenje, da je bil na območju mesta Velenje najden

● ženski prstan
Prosimo lastnika izgubljenega predmeta, da ga prevzame pri tukajšnjem oddelku v roku enega leta po objavi tega razglašja. Po tem roku bo najdeni predmet postal last družbenega premoženja.

● Iz pisarne oddelka za notranje zadeve SOB Velenje.

Belovoška krajevna skupnost ob zaključku leta

Krajevna skupnost v Belih vodah je zelo delavna. O tem smo že poročali v našem listu. Ob zaključku leta so pregledali svoje delo tudi na letni konferenci KO SZDL Bele vode, kjer so ugotovili, da je bilo opravljeno veliko delo v Belih vodah.

Opravili so 11 km buldožerskih del na rekonstrukciji ceste Grebenšek—Bele vode—Luka in odsekah Grebenšek—Aemian ter Savinek—Kozamurnik. Poleg tega so položili večino cevi za odvodnjavanje in gramozirali 3 km cestišča. Vrednost celotnih del je 14 milijonov dinarjev. Prostovoljnega dela pa je bilo narejenega za 1 milijon dinarjev. Od tega so prebivalci kraja zbrali v lesu in denarju samopriskpevek v znesku 5,5 milijona. Ostala sredstva pa je prispevala skupščina občine Velenje in gozdni sklad. Torej, za tako majhen znesek je bilo precej opravljenega. Vendar še čaka Belovoščane velika

naloga v prihodnjem letu za katero upamo, da jo bodo prav tako uspešno rešili, kot letošnjo.

Potrebna je ureditev ceste Grebenšek—Bele vode—Luka in s tem bo dana povezava s cesto po Ljubiji iz Mozirja. S tem bo omogočen, poleg prevoza učencev šole v Belih vodah, prevoz učencev v šolo v Šoštanj, tudi turistični promet, za kar imajo Bele vode kot srednje višinski kraj lepe pogoje, tako poleti, posebno pa pozimi.

Belovoščanom in njihovi krajevni skupnosti želi tudi v bodoče uredništvo našega lista mnogo uspehovi!

TRGOVSKO PODJETJE »BAZEN« VELENJE
razpisuje delovno mesto

poslovodja prodajalne premoga in gradbenega materiala v Ptuj

Pogoj: visokokvalificirani delavec trgovske stroke s 3-letno prakso ali kvalificirani delavec trgovske stroke s 5-letno ustrežno prakso.

Rok za sprejem prijav je do 8. januarja 1966.

Kandidati bodo obveščeni o rešitvi do 15. januarja 1966.

Kot dokaz je treba predložiti:

— življenjepis,

— dokaz o strokovnosti in praksi,

— dokazilo, da ni zoper kandidata v veljavni nobeden od ukrepov oziroma pravnih posledic navedenih v 130. členu Zakona o prisilni poravnavi in stečajni (Ur. l. SFRJ 15/65) ter 40. in 41. člen Zakona o ureditvi poslovnih razmerij na trgu (Ur. l. FLRJ 30/62). Stanovanje ni zagotovljeno.

Vlak je zadel tovornjak

Na cesti III. reda na železniškem prehodu v Šoštanju se je v soboto, dne 18. decembra pripetila huda prometna nesreča. Voznik tovornjaka Jože Jevšinek je peljal iz Smartnega ob Paki proti Šoštanju. Na nezavaranem železniškem prehodu v Primorski ulici ga je zadela lokomotiva osebnega vlaka, ki je prav takrat pripeljal iz Celja. Lokomotiva je potiskala avtomobil nekaj metrov pred seboj in ga nato odbila v telefonski drog ob progli. Razbit tovornjak je obstal v strugi Florjansčice. Pri nesreči se voznik tovornjaka ni ranil, pač pa sta se lažje poškodovala potnika v vlaku. Gmotne škode na tovornjaku je bilo za 5 milijonov din.

UTRINKI s. Vlačnik partizanov

IZDAJSTVO ALI SLUČAJ?

Nihče ne bi tiste čase mislil, da bujni pohorski gozdovi skrivajo v svojem osrčju kar šest partizanskih bolnišnic in to samo na slovensko-graškem območju. V temnih gorenjskih kamor je le redkokdaj zasel človek, so bile skrite lesene barake pol v zemlji, pol nad njo. Kolibe iz smrekovih brun so bile še posebej odlično maskirane. Zlasti pozimi nihče ne bi slutil, da se pod snežnimi kopljami skrivajo bunkerji, kjer so ležali ranjenci. Nobenih zunanjih sledov, nobenih gaz, pa vendar je življenje v njih teklo normalno. Edina vez med barakami in ostalimi bolnišnicami je bil snežni rov, ki nas je obenem povezoval z vodo — gorskim potokom, žuborečim v neposredni bližini. Vse partizanske bolnišnice so imele napreč lokacijo blizu hudournih tokov, saj vemo, da brez vode ne bi mogli živeti. Ozko gaz, po kateri so nam intendantje prinašali hrano, so leti sprosti zbrisali, tako, da so za sabo vlekli smrekove veje, ali pa sejali sneg z velikimi siti.

Grela nas je debela snežna odeja, no pa majhna pečica v katero smo nalagali le suha in olupljena polena, ki niso dajala dima. Skozi majhno linico smo dobivali svetlobo obenem pa imeli skromen pogled na gozdno pot malo pod bolnišnico. Ravno ta pot je tistega decembarskega dne v letu 1944 odločala o življenju in smrti desetih težkih ranjencev, ki so se v tej postojanki zdravili.

Bilo je 12. decembra. Megleno in turpno zimsko jutro. Gozdne poti so se tu in tam posluževale srne ali pa trop gamsov. Idiličnega prizora smo že bili navajeni, tembolj pa smo bili zato presenečeni, ko smo na poti zagledali kolono Svabov. Še danes ne vem od kod so se vzeli, saj smo bili običajno naprej obveščeni, če se pripravljajo hajka, da smo pravočasno ukrepali, poostrišli tišino, postavili zasede in podobno. Slučaj je hotel, da smo bili ranjenci ravno tisto jutro sami, brez zaščite. Intendantje se še niso vrnili iz doline, komanda bolnišnice pa je bila na obhodu v sosednjih bolnišnicah, oddaljenih od nas nekaj ur. Sicer smo bili po večini oboroženi, toda kaj je pomenila pečica ranjencev, proti več sto Svabom.

Situacija je bila brezupna. Domnevali smo na izdajstvo, zato smo različno pričakovali razvoj dogodkov. V teh kratkih trenutkih smo sklenili, da se živi ne predamo. Prijeli smo orožje in čakali. Nemška kolona se je ustavila in se razvila v strice. Skozi lino smo videli obraze ljudi in zlovesče bleščanje čevljev minometalcev obrnjenih na naš položaj. Izgledalo je, da bo tra-

zapustili. Trenutki negotovosti in pričakovanja so bili le prehodi za zrahljane živce ranjencev. Pripomni pa je, da v vsem obdobju obstoja pohorskih partizanskih bolnišnic, niti ena od teh ni bila odkrita, prav po zaslugi zavednih pohorskih kmetov, ki so končno tudi omogočili, da se je spomladi 1945. leta vrnilo v dolino nad 200 ranjencev iz tega območja. Za njihovo skrb smo jim še danes globoko hvaležni.

PRED MITRALJEZOM

Srečno smo preživeli hudo zimo 1944/1945 Na obronkih pohorskih gozdov so se topile zadnje lise snega. Sli smo v pomlad 1945. Slutili smo, da je svoboda blizu, saj so okupatorji doživljali zadnje udarce pred dokončnim obračunom. Tembolj smo bili zato brezskrbni, čeprav je teren še morgolel z zelenci in kvisljigi. Ta brezskrbnost bi se lahko za našo manjšo ekipo zelo tragično končala. Vračali smo se na Pohorje. Vseh 18 nas je bilo nato vrnjenih z angleškimi padali in drugim materialom za partizanske bolnišnice.

Cesto Dolič-Florjan smo srečno prekorčili in se dobre volje napotili čez mislinske hribe, Golava-

buke in naprej pod Malo Kopo. Še kakšna dva kilometra smo imeli do zbirne baze. Bližali smo se križišču gozdnih poti nad kmetom Turčnikom. Vso pot nismo naleteli na sovražnika. Po podatkih, se zadnje dni Svabi na tem terenu niso pojavili. Presenečenje je bilo tem večje, ker smo se naenkrat znašli pred naprjenim orožjem voda Nemcev. Stali so za redkim grmovjem točno na križišču. Razdalja med nami in njimi je znašala kake tri metre. V koloni s krajšo razdaljo, zamišljeni, nismo mogli sovražnika prej opaziti. Situacija je izgledala brezupna. Rob gozda je bil oddaljen dobrih deset metrov, sicer blizu, a za naš kritični položaj, le predaleč. Vse skupaj je trajalo mogoče le drobec sekunde. Človek v takšnih tre-

nutkih bliskovito misli — pa tudi ukrepa. Kot en mož smo se zadržali proti robu gozda, kar bo, bo. Nočilo se je. Videl sem še, da je komandant Nemcev dvignil roko in pokazal v nasprotno smer, kamor smo bežali mi. Tja so Nemci tudi streljali.

Vsekakor smo bili zapisani smrti. Toda zakaj Nemci niso streljali v nas, si pozneje nismo mogli razložiti. Kakor so se nenadoma pojavili, tako so brez sledu izginili. Mogoče je, da so bili siti prelihanja krvi, ali pa so bili avstrijski mobiliziranci, ki niso bili tako krvoločni. Spet smo po srečnem naključju odnesli zdravo kožo. Tembolj tragično bi bilo, da bi nas po tolikih prestalih bitkah, pokosili tako rekoč na pragu svobode. Tistih nekaj tednov do konca vojne, se nismo pustili več presenetiti. Vedeli smo, da se takšna neverjetna sreča ne bo več ponovila.

NEPRIJETNA POMOTA

Taborili smo v majhnem hrastovem gozdiču blizu Dobrne. Čakali smo noči, da se pod njenim okriljem prebijemo čez glavno cesto proti Paškemu Kozjaku. Ves dan je močno deževalo. Čeprav smo bili maloštevilni, se podnevi ne nismo upali čez cesto. Obveščeni smo bili, da Svabi in Vermani na južnem področju doline hajkajo. Za vsak slučaj smo postavili zasede in se pripravljali za premik. Ko se je znočil smo poslali kurirja, da odpokliče tovariše v zasedi. Žal je kurir v temi eno od zased zgrešil in je o našem premiku ni obvestil.

Razvili smo se v kolono in se počasi premikali proti cesti, katero smo kasneje srečno prekorčili. Niti najmanj pa nismo slutili, kaj se je dogajalo ta čas z ostalo zasedo. Fantje so namreč nekaj časa čakali na odpoklic, toda ker se to ni zgodilo so se odločili, da se bodo naši koloni priključili takoj, ko bomo šli po kolovozu pod zasedo. Dejanjsko so že v trdi temi slišali pod sabo korake. Napotili so se proti cesti in se koloni priključili. Veseli, da gredo proti cilju, je mitraljezec Bert rahlo plosnil tovariša pred sabo in v šali dejal: »Pa smo se izmuznili.« Odgovor je bil: »Was?« V koloni je zašumelo. Bert se je seveda s trojko pomotoma priključil nemški koloni. V zmedi, ki je nastala, se je Svabu posrečilo zgrabit Bertov nahrbtnik, s tem je bila pa tudi njegova usoda zapечатena. Ostala dva sta izkoristila »gužvo« in skočila v grmovje.

Berta so odpeljali v Celje, ga mučili in pretepali. Ker se je dobro zagovarjal, ga niso ustrelili. Poslan je bil v taborišče kjer je kljub trpljenju srečno dočkal svobodo. Pozneje smo ugotovili, da smo sami šli nekaj minut pred Nemci, vendar v drugo smer.

PRAVILNO VREDNOTITI UČITELJEVO DELO

Sredi decembra so se na I. osnovni šoli v Soštanju zbrali učitelji in vzgojitelji iz Soštanj, Smartna ob Paki, Zavodnje, Raven in Topolšice, Belih vod in Skorna na redno letno konferenco sindikalne podružnice prosvetnih delavcev Soštanj. Žal se konference niso udeležili mnogi povabljeni niti stanovski tovariši iz velenjskih šol in sindikalne podružnice s katerimi bi lahko skupno reševali marsikatero pereče problem vsaj v okviru občine. Zbora se ni udeležil predstavnik občinskega sindikalnega sveta, ki bi po mnenju članstva vsaj enkrat na leto lahko obiskal tudi člane sindikata prosvetnih delavcev. Od povabljenih sta se konference udeležila le načelnik oddelka za splošne zadeve občinske skupščine Velenje tovariš Maks Podlesnik in pedagoški svetovalec tovariš Rudi Kobolt.

Zboru je najprej poročala tovarišica Angela Vutkovič, ki zastopa prosvetne delavce v skupščini občine Velenje. Navzoče učitelje je seznanila s splošno gospodarsko situacijo v naši občini še posebno pa o gibanju proizvodnje v večjih podjetjih, o izvozu, kmetijstvu in bodočih ukrepih v luči gospodarske reforme. Tak način poročanja svojim volilcem je vsekakor umesten, saj morajo ravno učitelji biti seznanjeni tudi z gospodarsko situacijo v svoji občini od katere zavisi tudi delovna in izobraževalna nasploha. Res je šolstvo zadnja leta v velenjski občini zelo napredovalo kar pričajo mnoge obnovljene in nove šole ter dobra kadrovska zasedba, vendar pa je še tudi več nerešenih problemov. Zelo je potrebna obnova šola v Ravnah pri Soštanju.

Navzoči tovariši iz II. osnovne šole so tovarišico odoborno zadostili naj bi na enem naslednjih zasedanj skupščine opozorila na slabe ceste v Velunjo, Bele vode in Ravne. Predvsem je treba zagotoviti pluzenje, ker sicer v zimskem času avtoBUS ne bo mogel pravočasno voziti otroke v soštanjske šole. Sicer pa je to splošno problematična in velika obremenitev za učence, ki so od doma od 6. ure zjutraj pa do 15. ure, torej 8 do 9 ur, kar je delovna obveznost odraslega človeka, kje je pa še učenje, domače naloge in delo, ki ga morajo kmečki otroci opraviti še doma.

Za tem je podal poročilo predsednik sindikalne podružnice, ki je nakazal nekatere probleme učiteljstva, ki se morajo v veliki meri posvečati administraciji (sestavljanje raznih pravilnikov, statutih, planov), tako, da včasih že zmanjka članov kolektiva za posamezne komisije, namesto da bi se bolj posvečali vzgojno izobraževalnemu delu in lastnemu študiju. V svojem poročilu je predsednik sindikalne podružnice menil, da je učiteljstvo v neenakopravnem položaju napram ostalim gospodarskim organizacijam, ki uvajajo 7-urni delavnik. Če razčlenimo delovni čas učitelja, poteka nekako tako: 4 do 5 ur pouk v razredu 2 do 3 ure priprave za pouk, 1 do 2 uri popraviljanje domačih in šolskih nalog. Poleg tega še de-

žurstva pri vozačih, dodatna pomoč šibkejšim učencem, razredne ure, govornilne ure, roditeljski sestanki, razne šolske organizacije, priprave proslav in igrice itd. Ker je to celoletno psihično naporno delo se je učitelj temeljito lahko spočil šele v počitnicah. Po novem pa so okrnjene tudi te samo na 1 mesec. Povsem zmotno je laično mnenje, da učitelj dela le 4 ure dnevno.

V poročilu je bilo postavljeno tudi vprašanje nadomestila za K-15. V letošnjem letu je sindikat organiziral za članstvo izlet v Benetke in Trst, kjer so si poleg ostalih znamenitosti ogledali reprezentativno stavbo slovenskega kulturnega doma. Pred kratkim pa so napravili ekskurzijo tudi v Ljubljano. Obiskali so novo šolo Toneta Cufarja, kjer so po interesnih skupinah prisostvovali kabinetnemu pouku s katerim so doseženi mnogo boljši učni uspehi pa tudi učilnice so izkoriščene do maksimuma. Po krajši razpravi z ravnateljem šole so obiskali še šolski muzej SR Slovenije.

Člani sindikata so sodelovali tudi v krvodajalski akciji. Med njimi sta tudi Anica Kos in Viktor Kolšek, ki sta že več kot 10-krat dala kri.

Po poročilu se je razvila dokaj živahna razprava. Med drugim so navzoči razpravljali o mnogih šolskih problemih. Želeli so več pri-znanja za svoje delo. Če lahko znaš razmerje plač v gospodarstvu tudi 1:8, v šolstvu pa kvečjemu 1:3, potem z ozirom na kvalifikacijo še dolgo ne bodo izenačeni. Govorili so tudi o zmanjšanju administrativnih poslov na račun pedagoškega dela. Ker je učni načrt, po mnenju nekaterih izkušenih pedagogov, prenatrpan so želeli od prosvetno pedagoške službe naj čimprej organizira predavanje o učnem načrtu in inteligenčni stopnji učenja. Bilo je slišati tudi kritiko na račun učil, ki jih ni za dobiti, kakor tudi za tista uvožena učila iz Sovjetske zveze, Nemčije in Madžarske, ki nimajo slovenskega prevoda navodil. Kako z njimi ravnati. Mnogi so želeli več povezanosti z dnevnim tiskom, radiom in televizijo, ki naj bi javnost pravilno obveščali o delu in težavah kakor tudi o pravnem vrednotenju učiteljevega dela.

Razpravljali so tudi o slabih učnih uspehih in nezainteresiranosti učencev do učenja. Popolno osemletko izdelala le nekaj nad 50 odstotkov otrok. Kaj bo z ostalimi, ki brez popolne osemletke ne morejo niti v obrt, pa čeprav nam obrtne dejavnosti vsepovsod primanjkuje.

V razpravi sta sodelovala tudi tovariša Maks Podlesnik in Rudi Kobolt. Tovariš Podlesnik je poudaril, da občinska skupščina zelo ceni prizadevanja učiteljstva, ki ima navdve odgovorno nalogo pri oblikovanju mladega človeka tako v vzgojnem pomenu kakor tudi izobraževalnem smislu. Izrazil je tudi zadovoljstvo zaradi dobre kadrovske in kvalifikacijske strukture učiteljstva. Predstavnik zavoda za prosvetno pedagoško službo iz Celja pedagoški svetovalec tovariš Rudi Kobolt pa je navzoče seznanil s programom predavanj in strokovnih aktivov, ki jih za učiteljstvo v počitnicah pripravlja prosvetno pedagoška služba. Predvsem je zagotovil, da bo zavod poskrbel za izkušene predavatelje pedagogov (predstojnike republiških zavodov in institucij), ki bodo poslušalcem lahko kaj več povedali o bodočem financiranju šolstva, o spremembah učnih načrtov itd.

Ob zaključku zborovanja so navzoči želeli, da se republiški odboru sindikata družbenih služb v Ljubljani pošlje resolucija o ureditvi dopusta oziroma počitnic, tako za učence kakor tudi za učitelje, ki so spričo velikih psihičnih naporov ob zaključku leta živčno že popolnoma izčrpani. V. K.

Stanovanjsko podjetje in razdeljevanje stanovanj

Nedavno je občinska skupščina ustanovila podjetje za upravljanje stanovanjskih hiš, ki bo v skladu z novimi načeli v stanovanjskem gospodarstvu skrbelo za upravljanje

in vzdrževanje celotnega stanovanjskega sklada v naši občini. Podjetje bo svoj dohodek ustvarjalo s najemninami za stanovanjske in poslovne prostore in bo del najemnine koristilo tudi za gradnjo ali nakup novih stanovanj. Čeprav bo stanovanjsko podjetje prevzelo celotno upravljanje s stanovanjskimi hišami, pa bodo stanovanja razdeljevali še nadalje tisti posebni investitorji, ki so stanovanja zgradili za svoje potrebe. Podjetje bo razdeljevalo le stanovanja v starih hišah, kar so dose-daj delali občinski organi. Še naprej

bodo imeli prednost pri dodeljevanju teh stanovanj invalidi, upoko-jenci, nezaposleni člani ZB NOV in slično, to je takšne osebe, katerim je po statutu občine dolžna pomagati širša družbena skupnost pri reševanju njihovih stanovanjskih problemov.

Stanovanjsko podjetje bo razdeljevanje teh stanovanj prevzelo s 1. januarjem 1966 in bo občinska uprava vse nerešene prošnje za stanovanja odstopila temu podjetju, ki ima svoj sedež v Velenju, Šlandrova cesta 43.

Nove pogrebnine

Skupščina komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev v Velenju je na svoji seji dne 26. novembra 1965 sprejela sklep o povišanju zneskov za pogrebne-bine, ki jih izplačuje socialno zavarovanje ob smrti zavarovane osebe.

Po tem sklepu znaša pogreb-nina:

- za umrlo odraslo osebo — 50.000 dinarjev,
- za umrlega otroka od 7 do 15 let starosti — 42.000 dinarjev,
- za umrlega otroka od 1 do 7 let starosti — 36.000 dinarjev,
- za umrlega otroka do 1 leta starosti — 32.000 dinarjev.

Pogrebno v navedenih zne-skih bodo organi socialnega zavarovanja izplačevali od 1. januarja 1966 dalje tistim osebam, ki bodo poskrbele za pogreb umrlega zavarovanca.

Razpisna komisija pri upravnem odboru
RUDNIKA LIGNITA VELENJE

razpisuje delovno mesto

GLAVNEGA INZENIRJA PROIZVODNJE

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje razpisa:

1. da je končal rudarsko fakulteto ter opravil strokovni izpit in da ima najmanj 8 let strokovne prakse v rudarstvu, od tega najmanj 3 leta prakse na vodilnem delovnem mestu v metanski jami;

2. prednost imajo kandidati s prakso v premogovnikih;

Razpis velja 15 dni od objave v časopisu »Delo«.

Prijave pošljite na splošno službo RLV.

RAZSTAVA KNJIG
V SMARTNEM OB PAKI

Mladinska knjiga iz Velenja je priredila v prostorih kluba v Smartnem ob Paki zanimivo razstavo in obenem tudi prodajo knjig. Skoda le, da niso smarčani pokazali več zanimanja za razstavo, saj so bile knjige res lepe in po dostopnih cenah. Največ obiskovalcev je bilo iz vrst šolske mladine, katere so spremljali starši. Tudi prodanih je bilo nekaj knjig. To je bila novost za Smartno, ki je vsekakor pozitivna. Menimo, da naj ne bi bila zadnja.

P. L.

gedlja neizbežna. Naenkrat je vrenje na poti utihnilo. Svabi so posedli in malicali. Od kolone se je ločil nemški oficir v smeri bolnišnice. Še par metrov pa bo opazil lino in pročelje bunkerja, čeprav na daljšo razdaljo neopazno. Toda, srečal Nemec se je tik pod bunkerjem ustavil, počkal kritje za koša-to smreko in se pripravil na »olajšanje«. Zadrževali smo dih in čakali. Ta moment je komisarja Jožeta popadel gromki kašelj, bil je namreč težko ranjen v vrat in čeljust. Slišalo se je kot, da bi rjovel razdražen medved. Otrpnili smo, toda glej, Svaba se je na moč hitro oblekel in s pospešenimi koraki odšel h koloni.

Ze čez nekaj minut se je vojska premaknila in odšla v smeri Velike kope. Bolnišnico smo kmalu zatem

ANTON INGOLIČ

Črni labirinti

ROMAN V NADALJEVANJIH

20

in vsega ostalega. Stanko, to je samo od začetka, še smejal se boš svojim sedanjim mukam. Tudi Obranka je znala reči prijazno in pametno besedo. »Drugače je tu kot pri nas, sivo in pusto, a kaj hočeš, tu je zaslužek, doma ga pa ni. Bi zaslužil doma v enem mesecu toliko kot tu v štirinajstih dneh?« »Kje neki!« »No, vidiš. Deset let, niti ure dalje; in vrtno se v Topolo.« Obranka že tri leta trohni v grobu, Obranka pa tudi ni, da bi mu rekel spodbudno besedo. Ali bi jo res rekel? Se ne bi smejal na vse grlo? »Klep, ali se ti je zmešalo? Še tisto tvoje lahko delo, je utruja, sploh bi bilo najbolje, da bi šel iz jame, ti pa...!« »Obranka, služim si avtomobil. Ne samo avtomobil, še mnogo, mnogo več!« »Kaj neki še?«

Toda Klepove misli so se raztapljale v znoj, dušila jih je topa bolečina, ki jo je čutil v prsih, v rokah in nogah. Kmalu je brez misli zasajal lopato in bolj samodejno in zavestno metal premog na voz. Samo kadar je tam na cesti zabrnel avtomobil ali je kje daleč zahupala avtomobilska troblja, se je roka krepkeje oprijela držaja in odločne več dvignila lopato. Toda samo enkrat, največkrat dvakrat in spet je bila za trdne roke še prazna lopata pretežka. Na srečo je babše odšlo. Najbrž pogledat

domov k možu in otrokom. Moral si je počiti. Ali je že mrak ali se samo njemu dela tema pred očmi? Cudno, da na ulicah še niso prižgali luči. Z vsem varčijejo. Ti, rudar pa ne smeš varčevati s svojo močjo, s svojim zdravjem! Delaj, dokler ne bodo prišli črni možje po tvoje truplo in ga odnesli na pokopališče, če seveda ne boš že prej našel groba tisoč metrov globoko pod zemljo. Toda, Klep, kje so spet tvoje misli? Vzemi vendar lopato, spravi še tale kupček premoga na voz, samo desetkrat deset lopat...«

Znova se je zagnal v delo. Ne samo liac in vrat, tudi prsi, roke in noge mu je obilaval zoprno vlažen znoj. A odnehati ni maral, ni smel. Petindvajset lopat je že vrgel... še petinšedeset, potem bo konec za danes. Koliko takih dni še? Sto in še koliko? Vseeno, samo da zmeče tale prgišče na voz, samo da... Potem stopi h Gillesu. Steklenico si lahko privoščil. Kar tako ne more prenehati, tudi ne bi bilo zdravo. Kako se bo prilgel rdeči afričan! Se trideset, največ štirideset lopat. Ho, pa vendar nekaj zmore! Bal se je že, da bo omagal. S trdno voljo človek vse doseže. »Voljo imaš kakor vol!« Kdo mu je to rekel? Babše že prihaja. Samo še pet... Samo še...

18

»Na pomlad bo, na pomlad!« je Klep Ančki, ki ga je gledala v zadregi, spodbudno zaklical in odhitel.

Sprva lopata ni bila težka. Klep jo je globoko zasajal, jo zvrhano dvigal in stresal premog na voz. To je igračkjanje in ne delo! Takoj, ko so mu vzeli sveder in ga postavili k polnilcu vagončkov, bi si bil lahko našel tole delo, in avtomobil bi že imel, nov avtomobil, a tudi vse drugo, s čimer bi si imela Ančka toliko veselja: radijski aparat, šivalni stroj in še druge stroje, ki pomagajo ženskam v gospodinjstvu. Med prvimi bi se odpeljala domov. Pa je pri Gillesu zapravil čas in denar. Bedak! No, nič še ni izgubljenega. Sto petdeset delovnih dni... Danes je prvi dan, jutri bo drugi, do nedelje jih bo imel šest... torej petindvajsetino... Konec prihodnjega tedna dvajsetino. Danes mesec šestino. Dnevi bodo hitro minevali. Mnogo hitreje kot doslej. Kaj je takega pri Gillesu? Vsak dan isti ljudje in isti pogovori o tem, kar se je zgodilo v jami in zunaj nje. Kaj se v jami zgodi posebnega? Temu zmečka koleno, onega zgrabi stroj za desnico, zasuje se star rov, vnamejo se plini, novinec stopi v šaht in telebne nekaj sto metrov globoko. Same žalostne zgodbe. In tu zunaj? Ta in

ta mladi rudar je speljal ženo tega in tega starejšega bolnega rudarja, ta in ta rudarska hči je s tem gosposkim fičfirčem pobegnila v Pariz, in dolgočasno premlevanje o cenah, ki se dvigajo iz dneva v dan, in seveda politika, francoska in svetovna; sami prepri, sama nasprotovanja, namesto, da bi ljudje složno popravljali, kar so med vojno porušili... Toda že pri tretji toni je lopata postajala težja. »Kje ste dobili tako visok voz?« »Nič ni višji, kakor so drugi. Izmerite!« Kdo ve, od kod je suhljato babše privleklo tole predpotopno vozilo. Da se ji ne smili, kljuse, če se ji že ne smilijo njegove roke. Komu se sploh smilijo njegove roke? Nikoli se nikomur niso smilile. Izkopljite in naložite toliko in toliko ton. Nič drugega niso nikoli zahtevali od njih kakor tone. Že več kot dvajset let. Na tale voz je treba zmetati tri tone. Dobro, da babše ne stoji z uro ob vozu. Ni Poljakinja. Seveda, stanuje v sosednji ulici. Rue de Balzac. Njen mož je drugi kopač v Fosse qatre. Ceh ali Slovak. Štiri otroke imata. Kot orglice, najmlajši še ni shodil, starejša dva pa sta že šolarja. Čudno, da jih ni privlekla s seboj. Najbrž se boji, da se ne bi umazali. Kakšna trska brez prsi, brez bokov

19

in zadnjice, otroke pa ima. Kakšni debeluški in kričači! »Koliko jih bova imela, Ančka?« »Trije bodo menda dovolj, ne, Stanko?« »Mislim, da bodo trije dovolj. No, če pride še četrti, nič hudega.« »Nič hudega.« Tale trska ima štiri, morda bo imela še petega, z Ančko pa nimata nobenega. Najstarejši bi hodil že v šolo, najmlajši pa bi kobalcal po štirih in kazal ritko. Je premog moker? Politi so ga, goljufali! Spodaj v jami ti za vsako malenkost odtrgajo od zaslužka, in še pri premogu, ki ga imaš zapisanega, te goljufajo. »Vas daje? Odpočite si, bo šlo potem hitreje! Veste, radi bi ga še nocoj spravili v drvarnico. Jaroš se bo med tem naspal, Vojtišek in Bertička pa bosta prišla iz šole; ena, dva in voz bo prazen! A kdaj bo poln? Komaj tona ga je na njem, kolikokrat se bo treba še sklonti in zasadi ti lopato? Da bi babše poslalo vsaj po vrček piva! Gotovo je skopa, kakor vsi Poljaki. Seveda, štiri otroke ima, vendar tistih nekaj frankov za vrček piva se ji ne bi poznalo. Obranka gotovo že sedi pri Gillesu. Ozira se proti vratom in čaka nanj. Ga res ne bo? se vprašuje. Res ne! Vam Obranka, je seveda lahko: odrajtate Marjeti nekaj za hrano, luč in vodo, za božič kupite otrokom obleko in obutev, vse drugo vtaknete nazaj v žep.

Potegneta po dvakrat več kot jaz. Včasih sva potegnili enako, zgodilo se je, da sem jaz dobil celo kak frank več kot vi. Kje so tisti časi! Naročili ste gotovo že drugo steklenico. Prvo človek spije hitro, komajda ve, kaj pije, potem šele začne piti po požirkih. Prihajajo gostje; čeprav za večino ne veš, kako se pišejo in od kod so doma, so ti vendar znanci, in vse razumeš, o čemer se pogovarjajo, poljsko ali francosko, celo Italijane razumeš. Koliko novic iz jame in od zunaj! S premogom, ki ga koplješ pomagaš svetu naprej, zato se vse, kar se dogaja na tej prekleti zemlji, tiče tudi tebe. Besede so glasnejše, misli segajo dalje in globlje. Gilles, še steklenico!

Klepu, ki mu je lil pot s čela, kakor včasih na izkopu, je zdrknila lopata iz rok. Grdo je zaklel, črno pljunil in jo pobral. Rad bi si odpočil in zajel vsega zraka, toda onkraj voza je stala Poljakinja, nestrpno čakajoč, kdaj bo dala vozniku znamenje, da odpeljeta.

Nič več vajen lopate, si je moral priznati. Pri delu, ki ga opravlja zadnja leta, so mu roke otrdele in telo se je polenilo. Tako bo, kakor je bilo spočetka, se je bodril, pred dvajsetimi leti. Kako ga je lopata zdelovala prve tedne! Misli je že, da ne bo zdržal, zaradi dela

21

»No, vendar. Niste rudar, kaj?«

Klep je topo gledal predse, za nič na svetu ne bi bil mogel spraviti besede iz sebe.

»Tule sem vam prinesla vina! Izpijte, prazno steklenico pa vrnite Gillesu!«

Opotekel se je, kakor da je pijan. Na drugi strani ograje se je spustil ob vratih na kamen. Nekaj časa je sedel negibno, potem si je z obema rokama prinesel steklenico k ustom. Srce je spet krepkeje bilo, kri se je urneje pretakala po žilah in v glavi so oživiljale misli. Kakor da je v vinu moč vseh tistih, ki so obdelovali trto, obrabli grozdje, ga stisnili in spravili sode z vinom iz Champagne v Le Brieux.

Pri Gillesu na srečo ni bilo več Obranka, bilo pa je nekaj drugih znancev. Glasovi, klici, ženketanje kozarcev; a kakor iz zatrapanih rogov. Samo, da bi bil spet zunaj, na cesti!

Toda ali ne gorijo ulične svetilke nocoj še slabotneje kot navadno?

»Stric Klep, stric Klep!« Ustavil se je, skušal se je celo nasmehiti.

»Se ne spiš, Linka?«

»Vas sem čakala,« je povedalo zaupno.

»Mene?«

»Tineček je rekel, da bonbone kupujete v trgovini. Ali pod zemljo res ni drugega kot premog in kamenje?«

Pognal se je dalje. Linka se mu je obesila na levico.

»Povejte, stric Klep!«

Ali naj še dalje laže tem očem? Naj jim laže, kot so njemu pred leti lagali zdravniki, da je le nepomemben prehlad, v resnici pa se je zajedel v pljuča kamniti prah in se zajeda globlje in globlje?

»Res, Linka, je spregovoril, stegujoč desnico proti otroški glavi, da bi jo pobožal, »pod zemljo ni drugega kot premog, kamen, prah, brnenje svedrov, udarjanje krampov pa znoj, žejna in...«

»Lagali ste, stric Klep?«

V tiho ulico, ki se je spravljalja k počitku, je začel otroški jok, poln razočaranja. Klep se je opotekel na drugo stran; bil je do smrti utrujen in želel si je samo postelje, samo počitka.

Kavarna je bila majhna, zakajena in hrupna, čeprav na pol prazna. Pri točilni mizi so se trije priletni moški, očitno bivši vojaki, srdito prepirali o tem, ali si bo od vojne prej opomogla Francija ali Nemčija, in dva blede fanti sta se zaman trudila okoli nališpane blondinke, ki se je ponujajoče ozirala po postavnem gospodu, ki je pri prvi mizi pil aperitiv in je od časa do časa dvignil pogled, vendar ni bilo dovolj jasno, ali k blondinki ali preko nje k po-

22

lici, na kateri so bile razvrščene steklenice z najrazličnejšimi, tudi ponujajočimi se etiketami. S police so prihajali hreščeci glasovi hudo razglašene in ne natančno na postajo naravnane radijskega aparata. Kavarnar, majhen, zajeten človek pri petdesetih letih, je kričal v telefon, pri tem pa delal takšne kretnje in tako pač obraz, kakor da se s človekom na drugi strani žice sporazumeva predvsem z rokami in miniko svojega malce zariplega obraza.

»Dolgo se že poznavam gospa Anetta. Se pomnite, kdaj sva se videla prvič? Ne bom pozabil tistega srečanja. Neko teslo vozi naravnost v moj motor. Krenem na pločnik in moč no zavrem, to je bila edina rešitev, za kolesarja in zame. Na pločniku toliko da ne podrem lepe gospe. Pardon, madame! Nič, nič hudega. Samo zanke na levi nogavici so spustile! In vendar je od tistega srečanja hudo. Vsak večer, vsako noč huje. Veste to, lepa gospa?«

»Že nekajkrat ste mi povedali, gospod Jozef, vendar ne vem, če...« »Če naj mi verjamete?« Jozef je poskočil, a takoj je spet sedel. »Res agent sem za šivalne in gospodinjске stroje, hvalim blago, ki ga ne poznam, ampak zdaj draga gospa Anetta, govo-

rim, kar čutim in mislim. Patron, dva aperitiva močno! No, izpijte, gospa Anetta. He, patron, pustite že babnico na oni strani žice!«

»Tako, gospod, takoj!«

Jozef je napravil dva močna požirka in se spet zagledal v njena lica, ki so bila, kot je videla v ogleдалu nasproti, rožnata, kakor da jih je kdo poslikal.

»Na zdravje, lepa gospa!«

Prijetno greje, človeka zanaša nekam daleč od tistihle možakov, ki se še niso zedinili o zelo važni zadevi, in tistegale dekleta, ki se še tudi ni odločilo.

»Koliko je od Carbeaux do Le Brieux?« je vprašala zmedena.

»Kje je še večer in kje noč! Reklj ste, da se vaš mož ne vrne z dela pred pol osmo uro.«

»Pustiva moža!«

»Zares nisva se pripeljala sem v Cabreaux, da bi se pogovarjala o njem. Dajte mi roko! Kako je mehka in bela. Take ročice še nisem poljubila.«

Vlažne mehke ustnice so se vpile v mehko, belo kožo pod laktom. Nič ne poma, njegova bo. Ni tega vedela že tisti dan, ko je tale visoki človek z malce predebelimi ustnicami za svoj suhljati obraz zavozil z motorjem na pločnik in dolgo na pol zavzeto, na pol prestrašeno buljil vanjo? Vendar je odločno

OBVESTILO NAROČNIKOM KNJIGE

Od vstaje do zmage

Ko smo se letos v juliju odločili za subscribersko predprodajo knjige »Od vstaje do zmage« smo v dopisih krajevnih organizacijam ZB, v tiskanih naročnicah in v našem listu Saleskem rudarju najavili izid knjige do 29. novembra ali najkasneje v decembru 1965.

Zal moramo sporočiti, da knjiga ne bo izdana, kakor je bila najavljena, temveč šele v marcu 1966. Na to je vplivalo več objektivnih vzrokov.

Pri vsestranski obravnavi prvotnega rokopisa v krajevnih organizacijah ZB, pri naši zgodovinski komisiji in tudi s strani prvoborcev ter starejših borcev NOV te doline, je bilo izrečenih več kritičnih pripomb in podanih sprejemljivih predlogov za obširnejše korekture. Zato smo se sporazumno z glavnima urednikoma, tovarišem Milanom Zevartom in Stanetom Terčakom, odločili za celotno spremembo teksta.

Sklenili smo, da vsebina ne bo v stilu strogo ločenega opisovanja po posameznih krajih ali naseljih, ker je to tehnično težje izvedljivo ter postaja branje zaradi stalnega ponavljanja določenih dejstev dolgočasno in nepriljavno. Sprememba teksta bo v tem, da bo zgodovina NOB podana v obliki dveh monografij — za območje Saleške doline in Šmartna ob Paki.

Urednika sta zagotovila, da kljub spremembi ne bodo okrnjena nobena važna zgodovinska dejstva. Tudi imena vseh padlih borcev in ZFN bodo objavljena, v posebnem vložku v knjigi, upoštevani bodo prav tako najzaslužnejši borci in aktivisti NOV ter sodelavci NOP. Nedvomno bo tak način opisovanja zgodovinsko

bolj dovršen, za bralece pa čtivo privlačnejše.

Za tako spremembo smo se lahko odločili že zato, ker bomo v letih 1966/67 izdelali krajevne kronike, v katerih bodo zajeta vsaj najbolj podrobna dogajanja med NOB za vsak kraj posebej.

Razumljivo je, da tako obsežna sprememba vsebine, oziroma zgodovinskega podajanja zahteva določeno daljšo obdobje in ni bilo mogoče oddati rokopisa z vso ilustrativno dokumentacijo do določenega roka v tisk. Tako smo zamudili oktober in november. Znano je, da so vse tiskarne decembra in januarja najbolj obremenjene s tiskanjem koledarjev, čestitk, raznih obrazcev in podobno, zato je nastala ovira tudi s te strani.

Cenjene naročnike, predvsem tiste, ki so knjigo že plačali, vljudno prosimo za razumevanje, ostale pa prosimo, da se do februarja 1966 naroče na knjigo, ki je v predprodaji pod ugodnimi pogoji — nabavna cena 2.500 din za izvod, prodajna cena pa samo 1.500 dinarjev, ker bo razliko prispevala občinska skupščina.

Razumljivo je, da smo morali upoštevati navedene pripombe in predloge ter se odločiti za spremembo. Odločitev smo sprejeli s ciljem, da bo opis zgodovine NOB za območje sedanje velenjske občine kvaliteten in zgodovinsko dovršen.

Knjiga bo izšla v italijanski vezavi, trdimi platnicami, 200 izvodov pa bo izdelanih v luksuzni vezavi, vezana v polusnje, ki bo veljala 3.400 dinarjev.

ZRUZENJE BORCEV NOV
OBČINE VELENJE
predsedstvo

Skrajšan delovni čas

ORGANI SAMOUPRAVLJANJA V TOVARNI GOSPODINJSKE OPREME »GORENJE« VLENJE SO IMENOVALI STROKOVNO KOMISIJO, KATERA NAJ PRIPRAVI PREDLOGE IN ANALIZE MOŽNOSTI ZA PREHOD NA POIZKUSNI 42-URNI DELOVNI TEDEN.

Vodilo in glavne smernice uspešnega vključevanja skrajšanega delovnega tedna išče podjetje v naslednjih pogojih. Obseg proizvodnje in storitev se ne bo zmanjšala, temveč povečala za normalno kvoto letnega porasta, kar velja ravno tako za poslovni uspeh. Nivo osebnih dohodkov mora ostati v isti višini, oziroma se isti večajo skladno s poslovnim uspehom, ob predpostavki enakega delitvenega razmerja sredstev čistega dohodka podjetja. Skratka, osebni dohodki in ostanek čistega dohodka, ki je namenjen poslovnim skladom ali skladi skupne porabe, se naj ne zmanjšuje, temveč se morajo povečati za normalno kvoto letnega porasta, katerega predvideva perspektivni družbeni plan.

do stagnacije proizvodnje, temveč se mora leta se nadalje povečavati v višini normalne letne kvote. Iz analize delovnega časa lahko razberemo, da lahko tudi tu iščemo delne rezerve.

Razpoložljiv delovni čas so analizirali v tej smeri. Ugotovljene izostanke so razporedili na izostanke iz rednega delovnega časa, t. j. odsotnost dela zaradi nastopa dopustov, bolovanj in praznikov, v drugo skupino pa notranje izgube med delovnim časom. Upoštevanje tako skupne izostanke so prišli do zaključka, da tudi tu nastopajo možnosti znižanja in s tem boljšega izkoriščanja delovnega časa. Možni delovni čas je koriščen v analiziranem obdobju 74,5%, za delo po učinku in času, skupni izostanki pa so znašali 25,4%.

Tehnična opremljenost podjetja je dobra in se še nadalje izboljšuje. V strukturi bruto produkta je v precejšnji meri udeležena presežna vrednost. To sta torej dva nadaljnja najvažnejša elementa pri odkrivanju notranjih rezerv. Zato vsi pozornost posvečajo boljše mu koriščenju kapacitet, znižanju stroškov proizvodnje in s tem sami ekonomičnosti. Rezultat teh ukrepov pa bo prav gotovo izražen v povišani produktivnosti, osebnih dohodkov ter povečanem obsegu proizvodnje na zaposlenega.

Drugi del ukrepov je torej usmerjen na boljše koriščenje kapacitet kot samo pripravo dela. Zaradi trojinskega dela morajo se nadalje utrjevati notranjo vsklajenost kapacitet in iskati možnosti nadaljnega skrajšanja tehnološkega postopka.

Tudi organizacijo samega delovnega mesta so že pripravili. Poudarek so dali predvsem na pravčasno oskrbo delovnega mesta z materialom, orodjem, zaščitnimi sredstvi in

dokumentacijo. S prehodom bo tako omogočen takojšnji pričetek dela vsake izmene, tako, da bo zmanjšan na minimum vsak izpad.

Za prehod na skrajšani delovni teden so pripravili tri kombinacije in sicer:

- s tremi prostimi sobotami;
- skrajšani delovni čas za 1 uro dnevno in
- kombinacija obeh sistemov.

O načrtu in predlogih so načelno že seznanjeni člani kolektiva, bodisi preko razprav po ekonomskih enotah ali pa organov samoupravljanja. Ob priliki prehoda na skrajšani delovni čas morajo še vskladiti delovni čas z možnostmi prevoza za delo v izogib daljšega čakanja, saj zaposlujejo trenutno skoraj 400 vozačev. Nadalje upoštevanje dejstva, da zaposlujejo pretežno žensko delovno silo in v tej zvezi nujno skrb za matere in otroško varstvo. Prav tako pa moramo to tudi uskladiti s kolektivom rudnika lignita Velenje.

Zelijo, da se vsak član delovne skupnosti seznanj s problematiko skrajšanega delovnega časa, predvsem pa, da tudi sam aktivno sodeluje pri določanju ukrepov za boljše poslovanje, tako da bo ob prehodu nanje pripravljen.

B. S.

Mali nasveti

— Sok od sadja se ne bo vpljal v testo vašega kolača, če površino testa, pred nadevanjem sadja, premažete s stepenim jajčnim beljakom.

— Mandeljni ne bodo skakali z deske za sekljanje kadar jih režete, če boste desko posule s kristalnim sladkorjem.

— Bela kožica, ki ostane na pomarančah, ko jih olupite, se bo lažje odstranila, če jih pred lupljenjem potopite v toplo vodo.

— Ponve in kozice bodo izgubile duh po pečenih ribah, če jih po pranju odrgnete s polovico limone.

— Isto steklenico lahko uporabite za več raznih tekočin, če jo napolnite s toplo vodo in v njo date dve do tri žličke kave. Tako naj stoji nekaj ur. Potem tekočino v steklenici pretresite in steklenica ne bo imela nobenega duha.

PIONIRJI NAM PIŠEJO

PO POTEH TRANSVERZALE

Pot nas je vodila v Trento od doline Vrat preko Razorja, Prisojnika, Vršiča, Spičke in Jalovca. Kugyjev svet lepote.

Nebo so prepletali oblaki, ki niso obetali nič dobrega, ko smo prispeli v dolino Vrat, zato je tovariš Ivo, naš vodja, odložil Kriške pode za naslednji dan. Castiljivi oči Triglav se nam je le kdaj pa kdaj odkril, sicer pa se je skrivnostno zavijal v meglo. »Nič zato«, smo dejali, »bomo pa prespali na skupnih ležiščih v Aljaževem domu.« Pester svet različnih sredanj, včasih vročinskih debat so skupna ležišča. Tudi mi smo imeli priliko v najzgodnejših urah poslušati referat skupine plezalecev, ki je sprejemala poslednja navodila, kako se spoprijeti s steno. Dolgovečno referiranje nam ob tem času ni vzbudilo zanimanja za to, sicer spoštevano zyrst atpinizma. Nasprotno. Pričakovali bi večjo mero obzirnosti, te lepe čednosti, ki je kot s peskom posuta stezica, ki vodi do skrivnostnih kotičkov človeškega srca, kot je modroval radijski napovedovalec.

Naslednji dan, okoli osme ure zjutraj, se je naša kolona usmerila proti Kriškim podom. Starosta planincev, Copov Joža, nas je z vremensko napovedjo, da bo le nekaj pohljevnega dežja, potolažil in kar bolj pogumno smo se vzpenjali po strmi stezi, ki nas je vodila skozi bukov gozd. Bilo nas je dvajset pionirjev in pet spremljevalcev. Bila sem prvič med njimi. Nekateri med njimi že zaključujejo svoje prvo romanje po slovenskih gorah in so si osvojili že nekatere lepe navade, ki sem se jim morala prilagoditi. Na čelu vodil tovariš Ivo, za njim Suroka, Jelka, prebrisani Bober, ki se vedno ne more pozabiti, da so ga na začetku hoje po transverzali pred nekaj leti imeli zaradi njego-

ve majhne postave za vričkarja, čeprav je obiskoval že četrti razred osnovne šole. Med mladimi transverzalai uživa precejšen ugled, saj hitro uboga in spretno izpolnjuje naloge. Med transverzalai vlada prijetno razpoloženje. Pri počitku se starejša Vedrana huduje na svojega mlajšega brata Veljka, ki se ne ravna po njenih navodilih in moško zagovarja svoj prav.

Kolona se premika, zeleni klobučki, obteženi s planinskimi značkami, ponosno tiče na glavah mladih ljubiteljev planin.

Prvi dan nam je manjkalo kondicije, zato se nam je Pogačnikov dom na Kriških podih precej umikal. Iz gozdnega pasu nas je vodila pot po grušču, planinske trate so zlatile največ glavice mahu, med njimi so zele glavice triglavske rože, v vetru pa so se pozibavale nežne zvezdice malega in velikega encijana. Na poti proti zeleni ploščadi, kjer dominira Pogačnikov dom, so nas presenetile očnice. Spošljivo smo jih pobožali z očmi in že smo se znašli pred domom. Ob vstopu nas je spominška plošča seznanila s planincem, po katerem se dom imenuje. Vstopili smo, potreseni nad nosdo mladega gornika. Gostoljubni oskrbnik nam je kar kmalu postregel s čajem. Z velike slike nas je motril Pogačnik z obrazom, ki je bil zazrt v gorske grebene. Zdelo se nam je, da bo zdaj zdaj stopil med nas s svojim vedrin, odločnim obrazom. Pred leti se je znašel v mrzlem objemu gora in zberovalci so ob otvoritvi doma zaman čakali požrtvovalnega gospodarja planinskega društva.

Oblaki so zagnili nebo, ozračje se je ohladilo in začelo je deževati. Nas pa je ogrevalo gostoljubje tovariša Poljanca. Do kože premočeni so proti večerni napuhili jedilnico

še dobrodušni Holandci. Po izdatni večerji: telečja obara z ajdovimi žganci, pripravljeno na koroški način, se je oglasila himna: »Če planine v hribe gre...« Toplo razpoloženje se je stopnjevalo, razgrvala ga je pesem. Ko je utihnila naša družba, so povzeli v drugem kotu študentje in tako smo se, v veliko veselje Holandcev, dobro zabavali. »Cas počitka!« se je oglasila tovarišica Anica, naš »idejni« vodja. Brez ugovora smo se spravili spat. Spet nas je sprejelo skupno ležišče, ki nam to pot ni nudilo najtoplejšega zavetja.

Jutro je obetalo lepši dan, čeprav so se podile megle. Veter nas je rezal v gole roke in iz nahrbtnika smo izvlekli rezervo poloverje in cepetali smo z nogami kot sredi zime, ko smo prispeli do Okna pod Razorjem. Zigosarjem transverzalskih knjižic pa so roke na vrhu Razorja skoraj otrpnele. V gorah ne smiš biti lahkomišeln, sicer se gora zneše nad teboj.

Vetrovi so se tepli in podili megle, ki so se končno le umaknile. Vedrina neba, z vso svojo polnostjo, se je bočila nad nami, sonce nam je ogrelo premle ude, da smo pospešili korake. »Se nekaj navodil, kajti Prisojnik bo preizkusil naše zmogljivosti,« je dejal tovariš vodja. Tudi neugnana Stanča je utihnila in se posvetila drznim stitnam okameneloga junaka. Sonce je neusmiljeno žgalo, nam sušilo grlo in nas slepilo. Vrh pa, kakor da mu ničesar mar, se je vse bolj odmikal in nas varal. Končno pa smo ga le zavzeli. Res, izplačalo se je potrpeti, saj nas je razgled z vrha za ves trud bogato nagradil. Pod nami se je v soncu bleščala vrsta serpenti, pogled na skalne velikane pa nas je navdušil. V meni se je vzbudilo hrepenenje, da bi jih obiskala, vse te ponosne, kamnite junake.

Teško smo si pogušili žejno na Tifarjevem domu na Vršiču. Pošteno nas je utrudil težje dostopen vrh Prisojnika, vendar pa nam bo vedno ostal v spominu sklad skal, ki jih je tako umetno zidala roka narave.

Kljub izčrpanosti pa smo si morali preskrbeti še transverzalni žig

Erjavčeve kočice, preden bomo zastili Vršič in njegove postojanje. Jutri je pred nami naš vzvišeni cilj Jalovec.

Iz doline smo se vzpenjali skozi macesnov gozd, ki nas je osvježeval in ob poti so se nam ponujale jagode, puševje in planinske trate, pa gruščna steza so nas povedli do zavetišča pod Spičko. Dobrodušni oskrbnik nas je po zaslugi dveh odposlancev že okrepčal s čajem. Polurni počitek in že smo se usmerili po obronku Velikega Ozebnika proti Jalovcu. Strme, gladke prepadne stene so nas opozarjale na previdnost. Pot je bila skrbno spremljana. Pogumno smo se oprijemali klinov in se dvigali po kamnitih stopnicah proti cilju. Oči so se nam pasle na modrih zvezdicah malega encijana. Le kje je dobil to čudovito modrinjo? Na vrhu grebena se nam je odprl pogled na dolino Koritnice in Tamar. Franci je pritiškal žige, za njim pa jih je nekdo še kontroliral. Jalovec, najbolj »zavber« med gorejskimi fanti je dosežen. Naš veliki cilj! V nas je zrasla samozavest, prepojena z ljubeznijo do gora.

Skupina transverzalecev jo je mahnila še dalje na Primorsko. Mi, deset nas je bilo, pa smo jo mahnilo v Trento, eno naših najlepših gorskih dolin, kjer izvira bistra Soča, hči planin, ki je navdahnila Simona Gregorčiča, da ji je zapel slavospev. Ta svet divje gorske lepote je rodil prve najzrednejše gorske vodnike: Komaca, Tožbarja in druge in ni čuda, da je ves osvojil Kugyjeve lepote željno srce. Na nekoliko dvignjeni ploščadi doline Trente bdi Kugy v bronasti podobni, zazrt v svoj gorski raj. Kako se je zljila ta bronasta umetnina z lepoto pokrajine, kako jo dopolnjuje! In zdi se, da Kugy vabi v svoje kraljestvo vse, ki hrepene po neomadeževani lepoti gora, da si ogrejejo srce in naberejo moči za vsakdanje delo.

Nepozabnim vtisom s planinske transverzale se pridružuje hvaležen spomin na vse tiste, ki utirajo pota po skalnih grebenih in tako seznanjajo mladi svet z lepoto gora. Meta Rotovnik, 8. b razred II. osnovna šola Velenje

Ob razstavi T. Kralja v delavskem klubu

Dokaj razgibani in nenavadni razstavniki delavskega kluba v Velenju gre zasluga, da Velenjčani vidijo marsikaj dobrega pa tudi slabega, če že ne kar diletantnega kiča.

Tokrat pa je klub poskrbel za presenečenje saj je svojim rednim pa tudi prehodnim gostom, ki jih v Velenju ni malo, predstavil nekaj likovnih del in reliefov velikega, predvsem za izredno svojstvenega umetniškega ustvarjalca **Toneta Kralja**, slikarja, grafika in kiparja, ki se je rodil 23. 8. 1900 leta v Zagorici pri Dobrepoljah na Dolenjskem. Po maturi je študiral v Pragi, nato v Rimu, Parizu in Benetkah. Vseskozi živi v Ljubljani kot svobodni umetnik. Kakor je sam pripovedoval ima za sabo tudi več semestrov arhitekture. Pred drugo svetovno vojno se je ukvarjal tudi z notranjo arhitekturo in antarzijo, po vojni pa zgolj s slikarstvom in grafiko.

V začetku svojega ustvarjanja je

bil povsem blizu starejšemu bratu Francetu, prav tako slikarju in grafiku. To obdobje je trajalo nekako do leta 1928, nakar je mlajši Tone začel ubirati svoja pota. V začetku se je sila ogreval za ekspresionistično obliko, ki jo je kasneje vsebinsko obogatil z navdihom domače zemlje. Ker je izšel iz številne kmečke družine, kjer je bila v tradiciji domača podobarska obrt je to nedvomno vplivalo na njegov umetniški opus, ki obsega predvsem motiviko preprostega kmečkega človeka v najrazličnejših inačicah. Zlasti se je po osvoboditvi začel posvečati velikim slikarsko monumentalnim kompozicijam, ki pa jih v skromnih velenjskih prostorih ne bi mogli razstaviti. Morda je ta način slikanja velikih formatov postal Kralju svojski zato, ker je ustvaril nesheto velikih slikarskih del (fresk) v mnogih primorskih cerkvah tu in onstran meje. V velenjskem delavskem klubu je le majhen izbor od velike množine ustvarjenih del

Toneta Kralja, vendar dovolj, da se predvsem mlajši obiskovalci kluba (kajti starejšim ljubiteljem likovne umetnosti je Tone Kralj že davno znana osebnost) lahko prepričajo o izredni ustvarjalni moči Toneta Kralja. Razstavljenih je 9 bronastih reliefov na temo kmečkih uporov. Vsekakor so reliefi razstavljeni preblizu skupaj saj so drug poleg drugega. Pomantkljivo pa je tudi to, da ni nikakršnih oznach oziroma napisov.

Na panojih je razstavljenih 10 originalnih jedkanic iz ciklusa »Crno zlato«, ki dovolj zgovorno in močno prikazuje značilnosti rudarskega življenja v zasavskih revirjih.

Prikazani so v naslednjem vrstnem redu: Novi domovi, Snidenje, Za svobodo, Bratstvo, Svoboda, V borbo, Brez kruha, Slovo, Enakost in V rovu. Razen umetnikovih singulatur ni pod grafikami nikakršnega tolmačenja, poleg tega pa so obsežne v neprimerem vrstnem

redu. Čeprav je Kraljeva likovna govorica dovolj jasna in kakšno delo samo zase izredno prepričljivo, bi ravno z ozirom na ciklus kazalo upoštevati kronološki vrstni red dogajanj od srečanja z nekdanjimi rudarji iz barak preko trboveljskih dogodkov o smrti Fakina in kasneje zasavskih talcih obsojenih z zarjo svobode do odhoda rudarjev v partizane.

V drugem ciklusu »Zemlja« je Kralj prikazal 12 lesorezov večjega formata. Listi: Rodbinski naslednik, Slovo, Družinska sreča, Drvarji, Krompir, Ob žetvi, Nevesta, Kosnja, Setev, Pomlad, Svata in Pust so izrazito vezani na kmečko motiviko in pustne običaje. Slikar je zajel prav vse od rojstva do smrti z veselo in žalostne plati življenja našega kmečkega človeka, ki si v potu svojega obraza ustvarja pogoje za boljši jutrašnji dan. Čeprav so vsi listi svojski, tako v kompoziciji kakor tudi glede tehnične izvedbe, bi vendarle še posebej omenili list »Družinska sreča«. Dva telička šele komaj obilzana od matere sta se prvokrat postavila na noge. V tem je veliko simbolike. Zbrala se je vsa družina, da bi pri-

stvovala veselemu dogodku. Novo rojstvo, novo življenje in sreča za družino dobrega gospodarja. Vsekakor bi kazalo tudi te liste postaviti v drugačni vrstni red.

Zanimivo, da je Tone Kralj že leta 1921 na prvi povojni jugoslovanski umetniški razstavi v Beogradu razstavljal z našim rojakom, sošolskim kiparjem Ivanom Napotnikom. Poleg Vena Piona je bil Tone Kralj med prvimi slovenskimi slikarji, ki so razstavljali na bienalu v Benetkah (1926, 1928, 1930, 1954). Nadalje je razstavljal v Parizu, Dunaju, Pragi, Berlinu, Hodoninu, Los Angelesu, Leipzigu, Padovi, Amsterdamu, Metzju, Stassbourgu, Rimu, Milanu, Zürichu, Rio de Janeiru, Sao Paulu, New Delhiju, Celovcu, Arbonu, Bruslju, Londonu itd.

S to edinstveno razstavo vsestransko močne likovne osebnosti, kot je Tone Kralj, je delavski klub dostojno zaključil svoje poslanstvo pri likovni vzgoji Velenjčanov v letu 1965. Pri nadaljnjem delu pa še mnogo uspehov.

šport šport šport šport

SMUČANJE V BELIH VODAH

VSAK UČENEC IMA SMUČI

Člani šolskega športnega društva »SMREKOVEC« Bele vode že pridno vadijo na snegu. Že ob prvem snegu so imeli športni dan, nato se pa redne ure telesne vzgoje odvijajo na snegu, saj jim smučarski tereni ob soli dopuščajo izredno lepo vadbo.

Poleg tega so pričeli takoj s šolo za smučanje, katero obiskujejo najboljši belovoški smučarji in teh je kar dobra polovica učencev, ki pod vodstvom učitelja smučanja tovariša Melanšek Jožeta predelavajo solo smučanja, osnove tekmovalnega smučanja in tako trenirajo za bližnja tekmovanja.

kažeta izredne sposobnosti Trbovšek Lojzek in Vačun Fanika.

Članom SSD »Smrekovec« Bele vode želimo ob prehodu v novo leto še mnogo uspehov in prijetne smuke!

Srečno in zadovoljno ter uspeha polno novo leto 1966, želi vsem svojim poslovnim partnerjem in vlagateljem

Kreditna banka Celje
podružnica Velenje
ekspozitura Soštanj

NOV MLADINSKI DRŽANI REKORD

Melanšek dvignil 332,5 kg

TE DNI SE JE PRICELO TEKMOVANJE DVIGALCEV UTEŽI V ZVEZNI LIGI VELENJSKI DVIGALCI UTEŽI NASTOPEJO SKUPAJ S TAK »LJUBLJANA« IN TAK »RIJEKA« V SKUPINI D.

V prvem kolu so se domači dvigalci pomerili z Rečani. Vsled nerčnosti nekaterih dvigalcev domačega kluba so ti morali nastopiti samo s petimi tekmovalci. V odsotnosti Velnška in Salmiča, se domači niso mogli uspešneje zoperstaviti odličnim gostom iz Reke. Kljub porazu pa so nastopajoči pokazali odlične rezultate, saj je Melanšek dosegel nov državni rekord v triatomu s 332,5 kg. Izkazali pa so se še Krevselj, Pirc in Zaluberšek.

Rezultati:

TAK »Rijeka« 1317,4 (najuspešnejši je bil Helman, ki je dvignil 347,5 kg).

TAK »Partizan — Rudar«	950,4 kg
Melanšek Franc	332,5 kg
Krevselj Polde	305 kg
Pirc Srečko	235 kg
Sole Anton	165 kg
Zaluberšek Jože	267,5 kg

Komisija za razpis delovnega mesta direktorja pri
MIZARSTVU VELENJE
razpisuje prosto delovno mesto

DIREKTORJA

Pogoji: srednja strokovna izobrazba v lesni ali ekonomski stroki s 5-letno prakso ali ustrezna strokovnost z 10-letno prakso na vodilnih položajih iste ali sorodne stroke.
Osebnih dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.
Podjetje razpolaga z družinskim stanovanjem.
Ponudbe z življenjepisom in dokazi o dosedanji zaposlitvi pošljite na naslov: Mizarstvo Velenje, Celjska cesta 19.
Razpis velja do 25. januarja 1966.

Gostinsko podjetje »PAKA«

Srečno in uspešno novo leto

PREKLIC

- Preključem veljavnost plačilnega kartončka RLV številka 65, Martin Solinc, Skale 118.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem vsem tistim krvodajalcem, ki so dne 30. oktobra 1965 namensko darovali kri v celjski bolnišnici in mi s tem rešili življenje. Zahvaljujem se tudi dežurnemu osebju zdravstvenega doma Velenje, posebno se glavni sestri tovarišici Cilki Atelšek, kakor tudi sekretarju občinskega odbora Rdečega križa Velenje tovarišu Tomu Hudoletniku za skrb pri organiziranju vseh krvodajalcev.

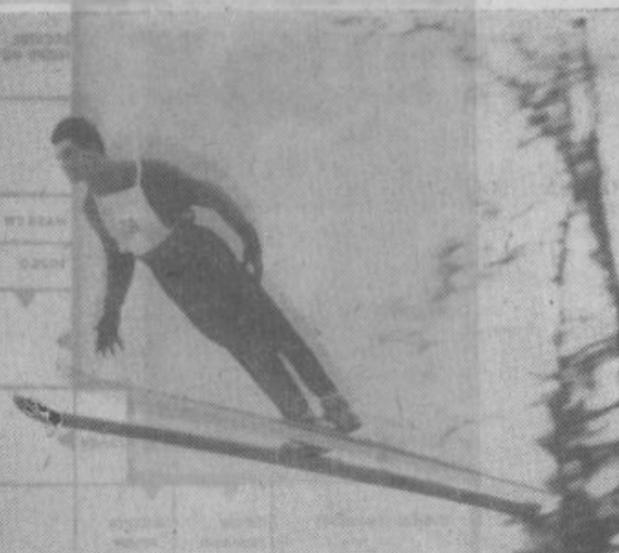
Anica LEMEZ
Copova 11, Velenje

NOVA ŠTEVILKA ŽIRO RACUNA

Služba družbenega knjigovodstva, podružnica Soštanj, nam je sporočila novo številko žiro računa. Ker bomo po novem letu morali spremeniti v kolofonu tudi znesek letne in polletne naročnine (denominacija dinarja), zato v današnji številki nismo spremenili vsebine kolofona in je v njem ostala napisana tudi stara številka našega žiro računa.

Poslovne partnerje obveščamo, da imamo od 20. t. m. novo številko žiro računa: 5074-608-369. Številka žiro računa v kolofonu na tej strani današnjega časopisa ne velja več.

Uredništvo SR

PRVE TEKME

Bizjak Drago zmagovalec med člani. Pudgar Drago (Crna) med mladinci in Sredenšek Jože med pionirji.

Domači smučarski klub je izkoristil dokaj ugodne snežne razmere in organiziral prve meddruštvene tekme v smučarskih skokih na 30-metrski skakalnici.

Pokrovitelj otvoritvenega tekmovanja je bil občinski sindikalni svet Velenje, samo tekmovanje pa je otvoril predsednik občinskega sindikalnega sveta tovariš Jože Kovač.

Na odlično pripravljene skakalnici je nastopilo 35 tekmovalcev iz Crne na Koroškem, Soštanja, Mislinja in domačega smučarskega kluba.

Pri članih se je najbolj izkazal Drago Bizjak, ki je skočil 29,5 metra in izboljšal rekord skakalnice, ki je bil prej 28,5 m.

Ostali boljši skakalci; Polde Krevselj, Roman Zager in Maks Svencer so se slabše uvrstili vsled padcev.

Med mladinci sta prvi dve mesti zavzela člana SK »Crna« Drago Pudgar in Edo Burjak, domačin Anton Zep pa je bil tretji.

V pionirski konkurenci je domačin Jože Sredenšek, pionirski republiški prvak, zanesljivo osvojil najvišje mesto pred resnim konkurentom Danilom Pudgarjem iz Crne na Koroškem.

Pionirji (7 tekmovalcev)

1. Jože Sredenšek, »Partizan-Rudar« Velenje	218,0	(26,5 in 27,0)
2. Danilo Pudgar, SK Crna	204,9	(25,0 in 24,5)
3. Drago Razdevšek, »Partizan-Rudar« Velenje	178,3	(22,5 in 23,0)
4. Dušan Per, »Partizan-Rudar« Velenje	146,8	(19,5 in 21,5)
5. Vinko Kovač, »Partizan-Rudar« Velenje	137,2	(19,0 in 22,0)
6. Jože Klemenc, SK Mislinje	108,5	(15,5 in 17,5)
7. Edi Rozman, SK Mislinje	103,8	(15,0 in 15,5)

Mladinci (17 tekmovalcev)

1. Drago Pudgar, SK Crna	206,0	(26,5 in 29,0)
2. Edo Burjak, SK Crna	204,0	(27,0 in 29,0)
3. Anton Zep, »Partizan-Rudar« Velenje	202,3	(28,0 in 28,5)
4. Drago Zupanc, »Partizan-Rudar« Velenje	193,7	(26,0 in 27,0)
5. Ivan Pudgar, SK Crna	185,2	(26,0 in 25,0)
6. Branko Leskovec, »Partizan-Rudar« Velenje	172,6	(25,5 in 25,5)
7. Branko Moh, »Partizan-Rudar« Velenje	172,1	(26,0 in 24,5)
8. — 9. Slavko, Brglez, »Partizan-Rudar« Velenje	167,4	(25,5 in 25,0)
Srečko Forstner, SK Crna	167,4	(24,5 in 25,0)
10. Jože Gorogranc, »Partizan-Rudar« Velenje	153,9	(22,5 in 23,5)

Člani (11 tekmovalcev)

1. Drago Bizjak, »Partizan-Rudar« Velenje	219,4	(29,5 in 29,0)
2. Veljo Strucl, SK Crna	196,0	(27,5 in 27,5)
3. Peter Demšar, »Partizan-Rudar« Velenje	188,1	(27,0 in 27,5)
4. Majdak Karel, »Partizan-Rudar« Velenje	181,1	(27,0 in 27,5)
5. Tone Zager, »Partizan« Soštanj	164,0	(24,5 in 24,5)
6. Jurij Lapajne, »Partizan-Rudar« Velenje	149,7	(24,0 in 24,0)
7. Polde Krevselj, »Partizan-Rudar« Velenje	149,5	(28,5 p in 28,0 p)
8. Vinko Smon, SK Mislinje	147,6	(21,5 in 25,0)
9. Roman Zager, »Partizan« Soštanj	133,4	(26,5 p in 27,0 p)
10. Maks Svencer, »Partizan-Rudar« Velenje	128,9	(26,0 p in 27,0 p)

ZAHVALA

Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob smrti našega dragega očeta, moža, starega očeta in strica

ADOLFA FIDEJA

ter ga tako številno spremlil na njegovi zadnji poti, se iskreno zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo sosedom za pomoč, nadalje tovarišu Ivu Gorograncu in tovarišu Franju Arliču za poslovilna govora ob grobu. Zahvaljujemo se pevcem društva upokojujencev za zapete žalostinke ter vsem, ki so z nami kakorkoli sočustvovali.

Zalujoči: žena Helena, sinovi Jože z družino, Stanko, Ivan, Rudi z družino ter hčerka Teja z možem ter vnuki in vnukinja.

ŠALEŠKI RUDAR

GLASILO SOCIALISTIČNE EWEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VELENJE

Lastnik in izdajatelj: Občinski odbor SZDL Velenje — Urejuje uredniški odbor: Maruša Dolejš, Ivan Fijavž, Franjo Kljun, Franc Lesnik, Maks Medved, Ljuban Naraki, Milan Sterban, Jože Tekavec, Alojz Zavolovšek in Rudi Zovart — Casopis izhaja vsak drugi četrtek — Posamezna številka stane 30 din — Letna naročnina 700 din in polletna 350 din — Naročnina se vplača vnaprej na tekoči račun 526-608-43 pri Narodni banki Soštanj — Naslov uredništva: »Saleški rudar«, Velenje, Titov trg 2, poštni predal 89, telefon 8-80-87 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Tisk in kličje: CP »Celjski tisk« Celje.

Najbolj oddaljen smučar je Zgornje Brložki Lojzek.

V Belih vodah je smučanje že kar tradicija. Leta 1957 je bil ustanovljen smučarski aktiv, ki je pozneje prerasel v samostojno šolsko športno društvo, ki je v zimskih razmerah najbolj aktivno v občini. Belovoški pionirji in pionirke že vrsto let nastopajo kot najboljši smučarji prionirji na okrajnih pionirskih prvenstvih, kjer skoraj vedno zmagujejo. Sola ima toliko smučarjev, da jih lahko dobi vsak učenec šole, letos so jih pa posodili nekaj parov tudi učencem iz Belih vod, ki obiskujejo pouk v Soštanju.

Belovoški smučarji že tudi razmišljajo, da bi bilo potrebno ustanoviti za področje Saleške doline samostojno smučarsko društvo in tako enotno in strokovno usmerjati mlade smučarje vse naše občine. Vendar kot povsod je tudi tu osnovno — pomanjkanje potrebnih sredstev za razvoj najbolj talentiranih smučarjev pionirjev, med katerimi

Najboljši so že pravi mojstri v krmarjenju.

Novoletna nagradna križanka

ORIENTAL NOŠNO ME		MOŠNO ME		NADUTEŽ RUDARSKI MITER		PROGA NARČNO VZGLIK		OŠALNI ZAHEN DRAMATIKA OPRAVLJANO		MALINA SEKIRA SIMSKA REKA		KAMIONET	
NASILEN		VOZLO		JANUAR		VRELEC DOLŽNOSTI		VESOLJSTVO (NEKAD)		JAPONSKO NESTO V ZALIVU TOSA		SINOVI SNOVI	
ZAMEK		NIRALNICA		AFRIŠKA DRŽAVA		EGIPTOVSKI BOG PUŠČAVNIK		VEN (NARČNO) PREVOZNO PODJETJE		EGIPTOVSKI BOG		BORBA	
VPRASAN (ANGLIŠKO)		NJEGOV PSEVDONIM		NJEGOVA PESEŃ		DEL KONJSKE OPRENE		OŠENJ SLABICA		ŽENI SE (NARČNO) OD SPODAJ HABIT			
ODVETNIK				POSREMANJE GLASOV		SREBNA NAD ODPRTI OS- NJEZEN				OŠEM (MNOŽINA)			
SLOVENIJA				NAPEN									
RIBA ČRNIČNIK (ITALI)						SOVRAŽEN (NPR. PES)							
PREZGOVAJ ROJEN		GEOGRAFSKO POJEN ANGLIŠKO MESTO		ZRAČNI VRINCI TORNADA		RUDARSKI GOSPODARSKI TRG				NAPAKA			
				AGROHON				VRSTA USLUGA					
				PRELIV (MNOŽINA)				ŽARČENO					
HEDNEY				OLIVA		PRESKUSNI TOLINO							
ODPADNIK						TERMO ELEKTRARNA		PREDLOB					
						PRAVOČASNO		ZAČETEK IN KONEC ABECED					
TRTA				KODER (NARČNO)				DOLJUVIVO				STO LJUDI JE	
								OSEBNI ZAHEN				SIVE DLAKE	
LOŠČ				VRSTA GLASOVANJA						ZGOĐEN		KAČNI OLAS	
				BREZBRIVEN								MESNI KOŠEK	
ŠVALSKO													
VEŽNIK								BROD KAŠIATI					
								VEDNO MOHER ODKOP US?					
		HEKTOLITER				EGIPTOVSKI BOG		N OŠEL				OBRAZLO SVOJNEGA PREDČETNIKA	
		OKSIDIRA				MASLINAŽ		IGRALNA KARTA				DOHAČA ŽIVAL	
GOZON DELAVEC						OROŽJE				LENO POČASI			
						KAR N. NAŠE				RINSKI DOBRI DUMOH			
KREPITI								MEHČNA SPOJINA				PTIČ (ANGLIŠKO)	
KOPINA (SRBOHRVAŠKO)												TATARSKI VLADAR	
PESNA (MNOŽINA)				ORKAN						IGRALNA KARTA			
				BLINA									
ŠIROKA VLEHESNA ČESTA								AROMA JUŽNEGA SADJA					
VERZ													
		BLAŽILO										KAKOR	

Za novo leto objavljamo prvič v našem časopisu skandinavsko nagradno križanko. Ta križanka ima opise vključene v ilk. Če sta v enem polju dva opisa, velja zgornji za vodoravno smer, spodnji pa za navpično (to je posebno označeno s trikotniki). Vse, kar liki predstavljajo ali kar je z njimi v neposredni zvezi, vpišete v križanko v smeri, ki jo nakazujejo puščice.

Med pravičnimi rešitvami bomo izžrebali tri nagrade, in sicer:

1. nagrada: brezplačno potovanje in ogled drsalne revlje v Celovcu,
2. nagrada: 10.000 dinarjev,
3. nagrada: 5.000 dinarjev.

Rešitve pošljite ali dostavite do sobote, 8. januarja 1966, do 12. ure na naslov: Uredništvo »Saleskega rudarja«, Velenje, Titov trg 2. Zraven naslova pripišite: NAGRADNA KRIZANKA.

Javno žrebanje bo v nedeljo, dne 16. januarja 1966 ob 10. uri v delavskem klubu Velenje. Vsi, ki bodo prišli na to žrebanje bodo lahko izžrebani in dobili eno izmed nagrad, ki so jih prispevali: gostinsko podjetje hotel »Paka«, turistično društvo Velenje, rudnik lignita, TGO »Gorenje«, delavski klub, Mladinska knjiga, T. P. »Bazen« in »Velma«.

**RUDNIK
LIGNITA
VELENJE**

Srečno novo leto 1966 vsem prebivalcem občine Velenje in poslovnim prijateljem!

NAMESTO POSEBNIH PISMENIH CESTITK VOŠČIMO DANES VSEM NAROČNIKOM, DOPISNIKOM IN POSLOVNIM PARTNERJEM SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1966!

UREDNIŠTVO »SALESKEGA RUDARJA«